

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Zawodowych
im. H. Cegielskiego w Środzie Wielkopolskiej**

Diagnozę opracował zespół
nauczycieli pod kierownictwem
Marka Kostki

Pleszew 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
1. Położenie geograficzne	5
2. Krótki opis bazy dydaktycznej	6
3. Charakterystyka uczniów szkoły	7
4. Charakterystyka kadry pedagogicznej.....	10
5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych	14
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
1. Efekty kształcenia.....	14
2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów	21
3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe.....	35
III. RYNEK PRACY	
1. Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły	36
2. Kompetencje kluczowe a rynek pracy	39
3. Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy	40
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH	
1. Prognozy demograficzne.....	42
2. Współpraca szkoły z zakładami pracy.....	46
3. Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	48
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE	49

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

1. Położenie geograficzne.

Zespół Szkół Zawodowych im. Hipolita Cegielskiego w Środzie Wlkp. jest szkołą publiczną znajdującą się przy ulicy Paderewskiego 27. Szkoła usytuowana jest w spokojnej okolicy, z dala od centrum miasta.

Szkoła funkcjonowała od 01.01.1963 r. jako Zasadnicza Szkoła Zawodowa. W związku z rozszerzeniem oferty edukacyjnej, dostosowanej do lokalnych potrzeb kształcenia młodzieży na poziomie szkół średnich, w roku 1982 szkołę przekształcono w Zespół Szkół Zawodowych. Do roku 1991 szkoła mieściła się w starych budynkach o niewystarczającej powierzchni użytkowej. W tymże roku oddano do użytku nowy trzykondygnacyjny budynek, spełniający wymagania współczesnych warunków nauczania ogólnego i zawodowego. Oprócz budynku dydaktycznego w skład kompleksu wchodzi dwie sale gimnastyczne oraz kryta pływalnia (od 1999 roku własność miasta). Od 1999 roku szkoła udostępnia pomieszczenia dydaktyczne studentom i wykładowcom Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wlkp. Zajęcia w tej szkole odbywają się w soboty i w niedzielę i nie kolidują z pracą naszej szkoły. W 2008 r. uzyskaliśmy certyfikat jakości „Szkoła Przedsiębiorczości” jako jedna ze 176 szkół ponadgimnazjalnych w Polsce i jedna z 14 w Wielkopolsce. Jest to bardzo duże osiągnięcie szkoły, które stawia ją w gronie najlepszych.

Miasto Środa Wlkp. liczy ponad 22 tysiące mieszkańców, ma bardzo korzystne położenie geograficzne. Leży w centralnej części województwa wielkopolskiego, blisko stolicy województwa – Poznania, z którym łączy je droga krajowa nr 11. Przez miasto przebiega magistrala kolejowa północ-południe, łącząca środkowe wybrzeże Morza Bałtyckiego ze Śląskiem. Atutem miasta jest również budowana autostrada A2, łącząca Moskwę z Berlinem, której najbliższe węzły znajdują się w odległości zaledwie 25 kilometrów. O 36 km oddalone jest międzynarodowe lotnisko Poznań Ławica.

Środa Wielkopolska leży na terenach, które są tylko w niewielkim stopniu zróżnicowane pod względem wysokości nad poziomem morza. Najdłuższą rzeką gminy jest Moskawa. Jej dopływem jest Struga Średzka, która od strony południowo-zachodniej tworzy rozległe Bagna Średzkie – obszar chronionego krajobrazu, w którym spotkać można rzadkie i znajdujące się pod ochroną gatunki ptaków, między inny-

mi: czaple, łabędzie nieme, perkozy, mewy śmieszki, czajki i remizy. Lasy i zadrzewienia zajmują 6,7% ogólnej powierzchni gminy Środa Wielkopolska.

Powiat średzki położony jest w środkowej części województwa wielkopolskiego, na południowy wschód od miasta Poznania. Od północy powiat graniczy z powiatem poznańskim i wrzesińskim, od wschodu z powiatem wrzesińskim, od południa z powiatem jarocińskim, a od zachodu z powiatem śremskim.

Administracyjnie powiat średzki dzieli się na 5 gmin:

- miejsko-wiejska: Środa Wlkp.,
- wiejskie: Dominowo, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl.

Zajmują one łączną powierzchnię 620,63 km². Co do wielkości powiat znajduje się na 28. miejscu wśród 35 powiatów w województwie wielkopolskim, a jego skład wchodzi 105 jednostek osadniczych (wsi sołeckich). Na obszarze tym zamieszkuje ok. 55,1 tys. osób, z czego ponad 55% stanowią mieszkańcy miasta Środa Wielkopolska. Pod względem liczby ludności powiat znajduje się na 26. miejscu w województwie.

Powiat średzki ma charakter rolniczo-przemysłowy, jest również atrakcyjny pod względem turystycznym. Wielu rolników zainteresowanych jest działalnością agroturystyczną. Istnieje wiele możliwości konnej rekreacji w gminach Krzykosy, Zaniemyśl i Nowe Miasto. Usytuowane jeziora i atrakcyjne lesiste tereny w rejonie koryta Warty stwarzają dobre warunki do letniego wypoczynku.

2. Krótki opis bazy dydaktycznej

Klasopracownie przedmiotów ogólnych posiadają zaplecze ogólnodydaktyczne i specjalistyczne. Są to:

- 4 klasopracownie języka polskiego,
- 3 klasopracownie języków obcych,
- 3 klasopracownie matematyki,
- 1 klasopracownia historii,
- 1 klasopracownia geografii i WOS-u,
- 1 klasopracownia PO,
- 1 klasopracownia fizyki z salą wykładową,
- 1 klasopracownia biologii,
- 1 klasopracownia religii.

Klasopracownie przedmiotów zawodowych są bogato wyposażone w zaplecze ogólnodydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt, który pozwala na bardzo dobre przygotowanie ucznia do wykonywania danego zawodu.

Są to:

- 1 pracownia gastronomiczna,
- 4 klasopracownie ekonomiczne,
- 2 pracownie mechaniczne,
- 1 pracownia samochodowa (warsztat samochodowy),
- 1 pracownia przedmiotów elektrycznych,
- 1 pracownia hotelarska i organizacji usług gastronomicznych (4 pokoje, bar, recepcja),
- 2 pracownie przedmiotów budowlanych i drzewnych,
- 4 multimedialne pracownie internetowe.

Oprócz tego szkoła posiada dodatkowe zasoby, które nie są bezpośrednio wykorzystywane do kształcenia w ramach aktualnie realizowanych kierunków, ale stanowią doskonałe ich uzupełnienie. Są to:

- sala multimedialna,
- centrum informacji multimedialnej,
- szkolny ośrodek kariery,
- ośrodek szkolenia kierowców.

3. Charakterystyka uczniów szkoły

W Zespole Szkół Zawodowych uczy się 910 uczniów, w tym:

- technikum – 489 uczniów,
- szkoła zawodowa – 399 uczniów,
- liceum ogólnokształcące o profilu policyjnym – 22 uczniów.

Szkoła kształci w następujących zawodach:

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa:
 - sprzedawca – 85 uczniów,
 - malarz-tapeciarz – 26,
 - lakiernik – 12,
 - elektromechanik pojazdów samochodowych – 25,
 - elektryk – 14,
 - stolarz – 43,
 - fryzjer – 33,
 - cukiernik – 18,
 - piekarz – 10,

- mechanik pojazdów samochodowych – 52,
 - ślusarz – 10,
 - kucharz małej gastronomii – 36,
 - murarz – 11,
 - monter c.o. – 5,
 - dekarz – 1,
 - blacharz samochodowy – 3,
 - posadzkarz – 1,
 - rzeźnik -1,
 - złotnik – 1,
 - operator obrabiarek skrawających – 4,
 - tapicer – 1.
- Technika:
 - technik ekonomista – 97 uczniów,
 - technik budownictwa – 71,
 - technik organizacji usług gastronomicznych – 67,
 - technik hotelarstwa – 83,
 - technik informatyk – 111,
 - technik pojazdów samochodowych – 11,
 - technik elektryk – 18,
 - technik mechanik – 23,
 - technik handlowiec – 8.

W szkole średniej uczniowie uczą się następujących języków obcych:

- język angielski – 349 uczniów,
- język niemiecki – 347 uczniów,
- język francuski – 107 uczniów,
- język rosyjski – 224 uczniów.

53% uczniów mieszka na wsi. Ze stypendiów unijnych korzysta 4,5% wszystkich uczniów szkoły.

Uczniowie aktywnie uczestniczą w życiu szkoły. Działają w różnych organizacjach szkolnych. Są to m.in.:

- Szkolny Klub Przedsiębiorczości,
- Szkolne Radio Hipek,
- Szkolna Akademia Filmowa,

- Szkolny Klub Ligii Ochrony Przyrody,
- Szkolny Klub Kropelka.

Młodzież, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności, bierze udział w olimpiadach i konkursach, takich jak:

- Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej,
- Olimpiada Wiedzy o Żywieniu,
- Olimpiada Przedsiębiorczości,
- Szkolna Internetowa Gra Giełdowa,
- Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Bankach,
- Konkurs „Odyseja umysłu” – ogólnopolski finał w Gdańsku,
- Powiatowy Konkurs Logicznego Myślenia,
- Konkurs fotograficzny „W zespole siła”,
- Konkurs na cyfrowy fotomontaż „Środa Wielkopolska w mojej wyobraźni”,
- Konkurs wiedzy o życiu i działalności Ireny Lendlerowej,
- Konkurs chemiczny,
- Konkurs ortograficzny,
- Konkurs wiedzy konsumenckiej,
- Konkurs frazeologiczny,
- Szkolny konkurs savoir-vivre’u,
- Konkurs na plakat promujący Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Konkurs translatorski,
- Konkurs wiedzy o AIDS,
- Konkurs wiedzy o Hipolicie Cegielskim

oraz w zawodach sportowych:

- Mistrzostwa Powiatu w Piłce Ręcznej,
- Mistrzostwa Szkoły w Tenisie Stołowym,
- Drużynowe Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Tenisie Stołowym Dziewcząt i Chłopców,
- Finał Rejonu Poznań Teren Wschód Drużynowych Mistrzostw Wielkopolski Szkół Ponadgimnazjalnych w Tenisie Stołowym,
- Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Koszykówce,
- XI Mistrzostwa Polski Szkół im. H. Cegielskiego w Piłce Koszykowej.

Młodzież brała również udział w uroczystościach:

- Święto Niepodległości,
- Rocznica wydarzeń 20.10.1939 r.,
- Rocznica wydarzeń 17.09.1939 r.

Główną motywacją dla młodzieży, która wybiera naszą szkołę, jest zdobycie zawodu. W związku z tym do klas pierwszych przyjmowani są również uczniowie, którzy z możliwych do osiągnięcia 200 punktów mają na swym koncie średnio 60–70 punktów. Uczniowie często nie mają wygórowanych ambicji, panuje moda na przeciętność. Jednak w trakcie zdobywania wiedzy w naszej szkole sytuacja się poprawia – młodzież dojrzewa, staje się bardziej odpowiedzialna, zmotywowana do działania. Uczniowie są świadomi, że po zakończeniu nauki i zdobyciu zawodu wkroczą w dorosłe życie.

4. Charakterystyka kadry pedagogicznej

Kadra pedagogiczna szkoły liczy 78 nauczycieli – specjalistów z różnych dziedzin, nieustannie aktualizujących swoje kwalifikacje poprzez kursy, szkolenia i studia dyplomowe.

- Liczba nauczycieli posiadających określony stopień awansu zawodowego:
 - stażyści – 6,
 - kontraktowi – 15,
 - mianowani – 38,
 - dyplomowani – 19.

- Liczba nauczycieli przedmiotów ogólnych:
 - język polski – 6,
 - matematyka – 6,
 - fizyka – 2,
 - chemia – 2,
 - biologia – 2,
 - geografia – 3,
 - historia – 3,
 - wiedza o społeczeństwie – 3,
 - wychowanie fizyczne – 5,
 - przysposobienie obronne – 1,
 - język angielski – 2,
 - język niemiecki – 5,
 - język rosyjski – 2,
 - język francuski – 1,
 - wiedza o kulturze – 1.
- Nauczyciele przedmiotów zawodowych:

Kwalifikacje zawodowe kierunkowe	Rodzaj prowadzonych zajęć
mgr techniki, budowa maszyn w zakresie wychowania technicznego	maszynoznawstwo, maszyny i narzędzia, technologia mechaniczna
mgr prawa administracyjnego	organizacja sprzedaży, ekonomia i prawo w hotelarstwie, prawo, technika pracy biurowej
mgr inż. mechanik, budowa maszyn w zakresie mechanika, specjalność – technologia budowy maszyn	podstawy konstrukcji maszyn i urządzeń, pracownia techniczna, rysunek techniczny i konstrukcje
mgr inż. towaroznawstwa	technologia gastronomiczna z towaroznawstwem, technologia gastronomiczna, towaroznawstwo
mgr inż. budownictwa	budownictwo i technologia robót, konstrukcje budowlane, planowanie i organizacja robót budowlanych, technologia budownictwa, podstawy budownictwa
mgr inż. architektury	instalacje budowlane, podstawy projektowania, technologia i materiałoznawstwo, blok specjalizujący: zajęcia praktyczne – konstrukcje budowlane
mgr inż. matematyki stosowanej, studia podyplomowe w zakresie informatyki i technologii informacyjnej	multimedia i grafika komputerowa, oprogramowanie biurowe, pracownia ekonomiczno-informatyczna, technologia informacyjna, technika pracy biurowej, zajęcia specjalizujące
mgr inż. mechanik, maszyny robocze i pojazdy w zakresie mechanika, specjalność: maszyny i urządzenia	eksploatacja maszyn i urządzeń, elektryczne i elektroniczne wyposażenie pojazdów samochodowych, podstawy konstrukcji maszyn, podstawy techniki, pracownia techniczna, rysunek techniczny i konstrukcje, technologia mechaniczna, silniki pojazdów samochodowych, układy sterowania i regulacji
mgr pedagogiki pracy socjalnej, studia podyplomowe w zakresie nauczania przedmiotu przedsiębiorczość, studia podyplomowe w zakresie organizacji i zarządzania usługami turystycznymi i hotelarstwem	podstawy przedsiębiorczości, obsługa konsumenta, organizacja pracy w hotelarstwie, obsługa informatyczna w hotelarstwie
mgr inż. mechaniki na wydziale mechanicznym, specjalność: konstrukcja i eksploatacja maszyn, studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego, instruktor nauki jazdy	przepisy ruchu drogowego i technika kierowania pojazdami, zajęcia praktyczne specjalizujące, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych, podwozia i nadwozia pojazdów samochodowych, przygotowanie do prowadzenia pojazdów samochodowych, eksploatacja pojazdów samochodowych
mgr pedagogiki, mgr fizyki w zakresie fizyki z informatyką, studia podyplomowe z informatyki i technologii informacyjnej, studia podyplomowe w zakresie rachunkowości	multimedia i grafika komputerowa, oprogramowanie biurowe, pracownia ekonomiczno-informatyczna, technologia informacyjna, zajęcia specjalizujące

mgr ekonomiki i gospodarki żywnościowej, studia podyplomowe w zakresie zarządzania jakością, środowiskiem i bezpieczeństwem wyrobów zgodnie z wymaganiami ISO serii 9000, 14000 oraz systemu HACCAP, studia podyplomowe w zakresie żywienia człowieka, specjalność: dietetyka i planowanie żywienia	marketing w hotelarstwie, marketing w gastronomii, zajęcia praktyczne, technologia gastronomiczna, podstawy żywienia człowieka, organizacja i technika pracy, higiena, obsługa informatyczna w hotelarstwie
mgr inż. elektroenergetyki, studia podyplomowe w zakresie fizyki	elektroenergetyka, energoelektronika, instalacje elektryczne, maszyny elektryczne, pracownia elektryczna i elektroniczna, podstawy elektrotechniki i elektroniki, specjalizacja
mgr inż. wydziału maszyn roboczych i pojazdów w zakresie transportu drogowego	budowa samochodów, podstawy konstrukcji maszyn, silniki pojazdów samochodowych
mgr inż. towaroznawstwa, studia podyplomowe w zakresie chemii	chemia, obsługa konsumenta, technologia i towaroznawstwo, wyposażenie techniczne, technika produkcji cukierniczej, towaroznawstwo, higiena
mgr ekonomii	rachunkowość, specjalizacja: sprzedaż towarów, podstawy rachunkowości i finansów, rachunkowość przedsiębiorstw, ekonomika, pracownia ekonomiczna, pracownia ekonomiczno-informatyczna
mgr ekonomii	rachunkowość przedsiębiorstw, podstawy przedsiębiorczości
mgr inż. mechanik	technologia, dokumentacja techniczna
mgr ekonomii	ekonomika przedsiębiorstw, podstawy ekonomiczne i prawne, sprzedaż towarów, podstawy działalności handlowej, podstawy przedsiębiorczości, przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej, pracownia ekonomiczna
mgr ekonomii w zakresie żywienia człowieka, specjalność: dietetyka i planowanie żywienia	ekonomika i organizacja gastronomii, rachunkowość i finanse w gastronomii, obsługa konsumenta, zasady żywienia, organizacja pracy w hotelarstwie, podstawy żywienia człowieka, zajęcia praktyczne, podstawy rachunkowości gastronomicznej
średnie studium zawodowe: mistrz fryzjerski	materiały fryzjerskie, stylizacja, technologia fryzjerska

Nauczyciele mają uprawnienia egzaminatora pisemnego egzaminu maturalnego z języka polskiego, matematyki, geografii, języka angielskiego, języka niemieckiego, języka francuskiego, języka rosyjskiego, informatyki oraz egzaminatora egzaminów zawodowych w zawodach: sprzedawca, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, technik mechanik, posadzkarz, malarz-tapeciarz, betoniarz-zbrojarz, technik budowlany, technik ekonomista, technik elektryk.

Kadra pedagogiczna jest bardzo związana ze szkołą, wymagająca i kompetentna. Nauczyciele aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, organizując różne cykliczne akcje i uroczystości, np.

- Tydzień Kultury,
- Tydzień Kariery,
- Dzień Przedsiębiorczości,
- Dzień Dobrych Uczynków,
- Dzień Ziemi,
- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Tydzień dla Oszczędzania,
- Światowy Tydzień Przedsiębiorczości,
- walentynkowe słodkości,
- zajęcia praktyczne ze strażą pożarną,
- zbiórki makulatury,
- zbiórki zużytych baterii,
- Światowy Dnia Zdrowia.

Korzystając z różnych możliwości zdobycia środków finansowych, nauczyciele wzbogacają szkołę, klasopracownie i pracownie w nowe pomoce dydaktyczne, sprzęt audiowizualny. Nauczyciele języka polskiego oraz geografii są uczestnikami programu „Pracownia na maxa – wspólnie wyposażamy szkolną pracownię”. Organizatorem jest Wydawnictwo Szkolne PWN. Za zakupione publikacje wydawnictwa uczestnicy programu otrzymują punkty, które można nieodpłatnie wymienić na pomoce dydaktyczne i wyposażenie pracowni.

W szkole realizowany jest projekt „Bądź przedsiębiorczy - osiągniesz sukces” – zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych w Środzie Wlkp. w ramach Szkolnego Klubu Przedsiębiorczości. Projekt realizowany jest od 1 sierpnia 2009 roku do 30 lipca 2011 roku. Ze środków pozyskanych z projektu zakupiono pomoce dydaktyczne, np tablicę interaktywną, zestawy książek i słowników dla uczniów. Zmodernizowano szkolny radiowęzeł, który pod nazwą „Hipek” nadaje audycje muzyczne i słowne, przygotowywane przez uczniów uczestniczących w warsztatach prowadzonych przez dziennikarza radiowego.

5. Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych:

- niewystarczające kompetencje kluczowe uczniów, zdobyte na poziomie gimnazjum,
- brak korelacji między programami nauczania przedmiotów ogólnokształcących a programami nauczania przedmiotów zawodowych, opracowywanych przez MEN,
- nieświadomość uczniów, że niektóre kompetencje kluczowe zdobywane na przedmiotach ogólnych są niezbędne do zdobywania kompetencji zawodowych,
- bierne nastawienie uczniów w zakresie wykorzystywania wiedzy i umiejętności kluczowych oraz zawodowych na rynku pracy,
- niezrozumienie przez uczniów, że kompetencje kluczowe i zawodowe będą im niezbędne do funkcjonowania na rynku pracy i w życiu dorosłym już w najbliższym czasie,
- zakłady pracy, w których odbywają się zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe, nie zawsze w pełni realizują programy kształcenia zawodowego.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

1 . Efekty kształcenia

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

Podstawowe działy programu nauczania	Efekty kształcenia	
	Mocne strony	Slabe strony
<p>1. Psychologiczne i socjologiczne uwarunkowania przedsiębiorczości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postawa osoby przedsiębiorczej, kreatywność jako jej podstawa, - poznanie samego siebie, - motywacja i jej narzędzia, - sposoby radzenia sobie ze stresem i w sytuacjach konfliktowych, - umiejętności komunikacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie znają swoje cechy i umiejętności, - mają wiedzę na temat sposobów komunikacji i barier, jakie istnieją w trakcie tego procesu. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie mają problem z wykorzystaniem swoich mocnych stron, aktywnością w trakcie rozwiązywania zadań pomagających określić ich predyspozycje i umiejętności, - uczniowie mają trudności z identyfikowaniem źródeł i sposobów rozwiązywania konfliktów.
<p>2. Funkcjonowanie współczesnej gospodarki rynkowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady funkcjonowania gospodarki rynkowej, - podmioty występujące na rynku, - państwo i jego rola w gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie rozróżniają podstawowe pojęcia gospodarcze, między innymi popyt, podaż, - znają ogólne zasady działania rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - problem stanowi dla uczniów zrozumienie praw i zasad funkcjonowania rynku, - uczniowie nie rozumieją związku przyczynowo-skutkowego występującego między zjawiskami istniejącymi na rynku, - mają kłopoty ze zrozumieniem roli państwa w gospodarce.
<p>3. Przedsiębiorczość w gospodarstwie domowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dochody i wydatki gospodarstw domowych, - sposoby racjonalnego gospodarowania budżetem, - prawa i obowiązki konsumenta i klienta, - instytucje broniące praw konsumenta. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie potrafią identyfikować czynniki wpływające na wielkość dochodów i wydatków gospodarstw domowych, - analiza przykładów z życia umożliwia lepsze poznanie przez uczniów sposobów egzekwowania praw konsumentów i klientów, którymi są na co dzień. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie nie widzą potrzeby kontrolowania dochodów i wydatków w gospodarstwie domowym, - mają ograniczoną umiejętność znalezienia źródeł wiedzy na temat swoich praw, - korzystanie z pomocy instytucji broniących praw konsumentów nie jest według uczniów efektywną metodą egzekwowania ich praw.
<p>4. Przedsiębiorczość w życiu zawodowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procedury zakładania działalności gospodarczej, - wybór właściwej formy działalności, - majątek firmy i sposoby jego pozyskiwania, - zasady zarządzania przedsiębiorstwem (podejmowanie decyzji, kierowanie ludźmi). 	<ul style="list-style-type: none"> - znajomość zasad procedury rejestracji działalności gospodarczej, - duża aktywność uczniów w trakcie realizacji zadań związanych z samozatrudnieniem. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie nie potrafią analizować rynku, na którym potencjalnie przyjdzie im w przyszłości zakładać działalność gospodarczą, - procedury administracyjne nadal stanowią dla uczniów przeszkodę, - uczniowie nie potrafią wykorzystać alternatywnych źródeł finansowania przedsiębiorstwa.

<p>5. Pracodawca a pracobiorca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kodeks pracy – prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika, – zawieranie stosunku pracy i dokumenty z tym związane, – poszukiwanie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie znają podstawy prawne związane z zatrudnieniem i wykonywaniem pracy, – mając do dyspozycji podstawy prawne, potrafią zidentyfikować prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy, – uczniowie znają podstawowe umowy związane z zatrudnieniem. 	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie nie znają potrzeb rynku pracy i niewłaściwie interpretują zjawiska, jakie zachodzą na tym rynku, – mają trudności ze znalezieniem źródeł wiedzy na temat lokalnego rynku pracy, – uczniowie mają ograniczoną umiejętność sporządzenia CV i listu motywacyjnego, jak również z autoprezentacją, – uczniowie błędnie identyfikują prawa i obowiązki bezrobotnego.
<p>6. Etyka w życiu osobistym i zawodowym</p> <ul style="list-style-type: none"> – człowiek etyczny, – etyczny pracownik, – etyczny pracodawca. 	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie rozumieją konieczność postępowania etycznego w życiu zawodowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – zjawisko korupcji jest przez uczniów identyfikowane, ale i często akceptowane, zwłaszcza w życiu zawodowym.
<p>7. Współpraca międzynarodowa i globalizacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – globalizacja i jej skutki dla gospodarki, – przyczyny i sposoby ograniczania wymiany międzynarodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie rozumieją konieczność wykorzystywania środków z funduszy unijnych, – potrafią określić przyczyny ograniczania wymiany międzynarodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie nie rozumieją zjawisk związanych z globalizacją, – określenie metod ograniczania wymiany handlowej stanowi w wielu przypadkach problem dla uczniów.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej

Kompetencje informatyczne wymagają rozumienia i znajomości możliwości, jakie niesie nam rozwój technologii informacyjnej w życiu osobistym, społecznym, a także w pracy. Obejmuje to obsługę głównych aplikacji komputerowych (edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych), przechowywanie informacji i posługiwanie się nimi, rozumienie możliwości i zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych. Uczniowie powinni rozumieć, w jaki sposób technologia informacyjna może wspierać ich kreatywność i innowację, a także powinni być świadomi zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji oraz zasad prawnych i etycznych mających zastosowanie przy interaktywnym korzystaniu z IT.

Konieczne umiejętności obejmują zdolność poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystywania w krytyczny i systematyczny sposób. Osoby powinny posiadać umiejętności wykorzystywania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia informacji. Rozwijaniu tych kompetencji sprzyja zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

Kompetencje kluczowe wynikające z realizowanego programu nauczania		Efekty kształcenia	
		Mocne strony	Problemy
1.	Tworzenie dokumentów tekstowych o rozbudowanej strukturze.	Znajomość podstawowych zasad edycji tekstu – uczniowie bez problemów budują strukturę prostego dokumentu tekstowego, osadzają w nim obiekty graficzne, korzystają ze standardowych narzędzi edycji tekstu.	Nie potrafią wykorzystywać zaawansowanych możliwości edytora tekstu, duże dokumenty nie są budowane zgodnie z takimi zasadami jak definiowanie stylów, generowanie spisów treści, ilustracji czy indeksu nazw.
2.	Rozwiązywanie zadań praktycznych z różnych dziedzin nauczania z wykorzystaniem technik komputerowych.	Uczniowie znają podstawowe funkcje matematyczne arkusza kalkulacyjnego i stosują je w prostych problemach zadaniowych, z łatwością dobierają odpowiedni model do problemu, który nie jest złożony.	Mają problemy z doborem odpowiedniego narzędzia w sytuacji, gdy problem jest bardziej złożony, niewłaściwa interpretacja matematyczna zadania uniemożliwia jego rozwiązanie.
3.	Wyszukiwanie, przetwarzanie, selekcjonowanie i przechowywanie informacji.	Uczniowie nie mają problemów z odnajdywaniem wiadomości na zadany temat, potrafią odpowiednio zredagować informację i ją zachować.	Problemem okazuje się interpretacja pozyskanej informacji, selekcja informacji zbędnej od niezbędnej, gromadzenie różnych danych.
4.	Komputerowe wspomaganie procesu nauczania.	Korzystanie z portali edukacyjnych czy edu-ROM-ów wzbogaca warsztat pracy ucznia; uczeń otwiera się na nowe sposoby pozyskiwania wiedzy.	Działanie pozostawione jest samodzielnej inwencji ucznia z naciskiem na pracę w systemie polekcyjnym, dostęp do sieci Internet jest jeszcze dużym problemem.
5.	Komunikacja poprzez sieć.	Uczniowie umieją korzystać z komunikatorów internetowych i poczty elektronicznej. Wielu uczniów potrafi korzystać z niektórych usług internetowych (zakupy w sieci, rezerwacja biletów do kina itp.).	Problem w szybkim komunikowaniu się za pośrednictwem łącz internetowych mają ci uczniowie, którzy nie posiadają w domu stałego łącza internetowego.
6.	Tworzenie projektów, prezentacja w sieci.	Uczniowie znają zasady tworzenia prezentacji w programie PowerPoint, potrafią zastosować podstawowe narzędzia edycyjne i animacji, tworzą prezentację na zadany temat, prezentują ją w formie prelekcji lub pokazu.	Nie potrafią pracować metodą projektów, tworzyć ich w grupie na zasadzie kontraktu.

7.	Zastosowania użytkowych programów komputerowych.	Dostępność oprogramowania typu softwera i freeware dynamicznie rozwija realizację projektów z dziedziny najnowszych technologii mobilnych. Uczniowie chętnie korzystają z nowego oprogramowania, szybko dostosowują swój warsztat do dynamicznie rozwijającej się oferty twórców oprogramowania.	Poważną barierą w poznawaniu najnowszych produktów IT jest kupowanie dla szkolnych pracowni internetowych licencjonowanych programów, w szczególności mających szerokie zastosowanie na specjalizacjach: grafika komputerowa, obróbka dźwięku i filmu, konwertowanie plików.
8.	Lokalne sieci komputerowe.	Uczniowie potrafią korzystać z możliwości, jakie daje administrator lokalnej sieci, potrafią przenosić informację oraz wymieniać się nią, znają zasady udostępniania plików.	Uczniowie logują się tylko na poziomach klienta sieci lokalnej, nie ma możliwości poznawania zasad funkcjonowania serwera, umieszczania na nim własnych plików czy ich modyfikacji.
9.	Prawne i społeczne aspekty zastosowań informatyki.	Uczniowie znają prawne aspekty wykorzystywania technologii informacyjnej w praktyce, są świadomi przestrzegania praw autorskich.	Powszechnie stosują nielicencjonowane bądź nierejestrowane programy. Złożonym problemem jest zjawisko ściągania plików muzycznych czy filmowych. Piractwo komputerowe jeszcze jest szeroko zakorzenione w mentalności internatów.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języka obcego

Kompetencje kluczowe wynikające z realizowanego programu nauczania	Efekty kształcenia	
	Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Zakres rozumienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zrozumienie wypowiedzi (pytania) w stopniu umożliwiającym reagowanie i udzielenie odpowiedzi, - zrozumienie na podstawie kontekstu nieznanymi elementami językowymi (język ogólny i zawodowy), - zrozumienie obcojęzycznych tekstów fachowych, - zrozumienie prostych, krótkich tekstów prasowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawna pisownia i wymowa słownictwa zawodowego i branżowego, - uczniowie pracują zgodnie z poleceniami nauczyciela. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak systematyczności w przyswajaniu słownictwa, - brak umiejętności rozumienia z kontekstu, - problem z wymową, związany z brakiem ćwiczenia czytania na głos.
<p>2. Zakres mówienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługiwanie się językiem obcym w sytuacjach zawodowych, - poprawne zadawanie pytań i udzielanie prawidłowej odpowiedzi, - negocjowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafią przedstawić własne kwalifikacje zawodowe i negocjować, - potrafią obsłużyć konsumenta i klienta. 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczą dosłownie z języka polskiego na język obcy, - uczniowie nie czytają poleceń do zadań, co często prowadzi do wypowiedzi nie na temat, - używają polskich nazw, np. restauracja, hotel, przez co wypowiedź staje się wypowiedzią niekomunikatywną.
<p>3. Zakres czytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyselekcjonowanie informacji zawartych w dowolnym tekście zawodowym. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafią czytać teksty zawodowe oraz wyselekcjonować informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> - trudności z określeniem treści przewodniej po pierwszym czytaniu tekstu, - czytanie na głos.
<p>4. Zakres pisania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redagowanie życiorysu, listu urzędowego, podania, - redagowanie materiałów informacyjnych związanych tematyką zawodową. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie potrafią napisać krótkie i dłuższe formy użytkowe, - potrafią przygotować reklamę. 	<ul style="list-style-type: none"> - mają problemy w pisaniu ofert i listów formalnych, - używają polskiego nazewnictwa, - błędy gramatyczne i językowe zakłócają komunikację.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki.

Kompetencje kluczowe wynikające z realizowanego programu nauczania	Efekty kształcenia	
	Mocne strony	Słabe strony
Kompetencje matematyczne umożliwiają rozwiązywanie problemów wynikających z codziennych sytuacji, przy czym za podstawę przyjmuje się umiejętność liczenia. Ponadto kompetencje te obejmują także umiejętność stosowania zasad i procesów matematycznych oraz rozumowania w matematyczny sposób.		
1. Umiejętność liczenia.	Uczeń potrafi wykonać poprawnie działania na liczbach naturalnych i całkowitych, wykorzystuje znane wzory matematyczne.	Uczeń ma problemy ze złożonymi działaniami na ułamkach i liczbach niewymiernych, ma problemy z obliczeniami procentowymi, przekształcaniem wzoru.
2. Opisywanie otaczającej nas rzeczywistości modelem matematycznym.	Uczeń potrafi rozwiązywać niezbyt złożone równania, interpretuje wykresy, stosuje dobrze znaną definicję w konkretnym kontekście zadania.	Nie potrafi stworzyć wykresu oraz podać przykładu obiektu matematycznego spełniającego zadane warunki.
3. Znajomość miar i struktur matematycznych.	Uczniowie chętnie posługują się eksperymentem oraz potwierdzają zależności nim rządzące elementami statystyki.	Uczniowie nie posiadają umiejętności stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach praktycznych. Istnieje przeświadczenie, że matematyka „czysta” jest rozwijana bez związku z konkretnymi zastosowaniami.
4. Rozumienie terminów i pojęć matematycznych.	Uczniowie potrafią korzystać z odpowiednich form pomocy, takich jak tablice matematyczne, karty wzorów, portale edukacyjne, wzbogacających system nauczania.	Trudności pojawiają się w przeprowadzaniu dowodów, uzasadnianiu tez matematycznych oraz komunikowaniu się w języku matematycznym. Słaba jest świadomość pytań, na jakie matematyka może dać odpowiedź.
<i>Kompetencje naukowo-techniczne</i> odnoszą się do zdolności wykorzystywania wiedzy w celu wyjaśniania świata przyrody – formułowania pytań i wyciągania wniosków. Obejmują także rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz ponoszenie odpowiedzialności za te zmiany przez poszczególnych obywateli.		
5. Przetwarzanie informacji.	Uczeń stosuje znany model matematyczny, wprowadzając dane konkretnego problemu.	Nie potrafi zinterpretować danych, określić odpowiednich założeń i niezbędnych ograniczeń, ma trudności z przetworzeniem informacji w takie, które ułatwią rozwiązanie problemu.

6. Rozumowanie przestrzenne w otaczającej nas rzeczywistości.	Uczeń potrafi wyobrazić sobie model przestrzenny, potrafi go opisać i wyjaśnić sposób jego powstania. Zna podstawowe pojęcia stereometryczne.	Nie potrafi opisać własności miarowych zachodzących w figurach przestrzennych, ma problemy z wyznaczaniem objętości i wyrażania jej w różnych jednostkach.
---	---	--

2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

TECHNIK BUDOWNICTWA

1. Kompetencje zawodowe uczniów potwierdzone wynikami egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny zdało 90,48% uczniów,
- egzamin praktyczny – 57,14 %,
- dyplom otrzymało 57,14 % (w województwie wielkopolskim 45,90 %).

Wnioski z analizy wyników egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny

Absolwenci ZSZ najlepiej opanowali zasady organizacji budowy, umieli definiować obciążenia konstrukcji budowli, dobrać marki zaprawy do poszczególnych robót. Dość dobrze znają podstawowe przepisy prawa budowlanego i zasady BHP w robotach budowlanych. Najmniej poprawnych odpowiedzi zdający udzielili na pytania dotyczące oznaczeń graficznych na rysunkach budowlanych – większość nie umiała wskazać prętów zerowych kratownicy.

- egzamin praktyczny

Najwięcej trudności zdający mieli ze sporządzeniem wykazu robót i opisem wymagań dotyczących projektu realizacji robót związanych z wykonaniem stropu gęstożebrowego. Jest to najtrudniejsza część zadania. Podobne problemy mieli wszyscy zdający taki egzamin w CKE, sytuacja ta powtarza się co roku. Pewne problemy mieli zdający z wykonaniem przedmiarów. Wszyscy absolwenci prawidłowo sformułowali tytuł pracy, w większości prace były spójne i logiczne.

2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:

- rozpoznawać rodzaje obiektów oraz elementów budowlanych z uwzględnieniem ich konstrukcji, przeznaczenia oraz technologii wykonania,
- rozpoznawać i wskazywać zastosowanie poszczególnych materiałów budowlanych z uwzględnieniem ich cech technicznych oraz przydatności do stosowania,

- rozpoznawać różne technologie wykonywania robót budowlanych i wskazywać ich zastosowanie,
- określać zasady organizacji placu budowy w zakresie zagospodarowania placu budowy oraz zaplecza socjalnego,
- określać zasady organizacji transportu poziomego i pionowego na placu budowy,
- określać zasady magazynowania, przechowywania i składowania materiałów budowlanych,
- określać zasady dotyczące montowania, eksploataowania i rozbierania ruszto-
wań,
- posługiwać się dokumentacją projektową, kosztorysową oraz dokumentacją budowy, dotyczącą kolejnych faz procesu budowlanego,
- rozróżniać rodzaje obciążeń budowlanych, analizować i określać ich wielkość dla poszczególnych elementów budowli,
- określać zasady wykonywania i organizacji robót: ziemnych, fundamentowych, ciesielskich, betoniarskich, zbrojarskich, murarskich, wykończeniowych oraz instalacyjnych,
- określać zasady eksploatacji obiektów budowlanych,
- określać zasady wykonywania i organizacji robót remontowych i rozbiórkowych,
- wykonywać podstawowe obliczenia związane z zadaniami zawodowymi: obliczać wielkości obciążeń, wielkości charakteryzujące przekrój, wielkości statyczne w belkach i kratownicach, naprężenia i odkształcenia w prostych elementach, przekroje elementów oraz zbrojenie,
- sporządzać dokumenty związane z procesem budowlanym: dziennik budowy, księgę obmiarów, dokumentację inwestycyjną, placową, magazynową oraz zapotrzebowania i rozliczenia materiałowe,
- dobierać materiały, narzędzia, sprzęt i urządzenia potrzebne do wykonania poszczególnych rodzajów robót budowlanych,
- sporządzać przedmiary robót oraz kosztorysy wykonania określonych robót,
- interpretować wyniki badań laboratoryjnych materiałów budowlanych,
- stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska, obowiązujące podczas wykonywania robót budowlanych, oraz przewidywać zagrożenie dla życia i zdrowia pracownika na placu budowy,

- określać zasady stosowania i doboru odpowiedniej odzieży roboczej i środków ochrony indywidualnej do poszczególnych rodzajów robót budowlanych,
- wskazywać zasady dotyczące kontroli i oceny stanu technicznego obiektów budowlanych,
- określać wymagania stawiane budynkom w zakresie bezpieczeństwa zgodnie z normami oraz warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych,
- wskazywać i stosować zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu podczas wykonywania robót budowlanych,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK USŁUG GASTRONOMICZNYCH

1. Kompetencje zawodowe uczniów, potwierdzone wynikami egzaminu zawodowego:
 - egzamin pisemny zdało 92,60% uczniów,
 - egzamin praktyczny – 76,92 %,
 - dyplom otrzymało 76,92 % (w województwie wielkopolskim 70,10%).

Wnioski z analizy wyników egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny

Największy problem mieli zdający z zadaniami, które wymagały pamięciowego opanowania szczegółowej wiedzy, oraz z zadaniami, w których musieli połączyć wiedzę z różnych działów. Często uczniowie niepotrzebnie doszukiwali się ukrytych treści w prostych zadaniach.

- egzamin praktyczny

Najwięcej kłopotów sprawiło zdającym opracowanie części zadania związanego z propozycją menu wraz z kalkulacją kosztów konsumpcji na jedną osobę, oferta organizacyjna oraz wykaz zastawy stołowej potrzebnej do konsumpcji.

2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:

- stosować nazwy, pojęcia i określenia związane z usługami gastronomicznymi,
- identyfikować systemy i techniki obsługi konsumenta,
- rozróżniać przyjęcia okolicznościowe z uwzględnieniem zasad nakrywania stołów i stosowanych metod obsługi,
- rozpoznawać naczynia, sztucce i sprzęt stosowany do podawania potraw i napojów,
- rozróżniać techniki serwowania potraw i napojów,
- rozróżniać potrawy i napoje kuchni polskiej (także regionalne) i innych narodów,
- identyfikować informacje zawarte na etykietach napojów i opakowaniach produktów spożywczych,
- określać temperaturę podawania potraw i napojów,
- określać warunki przechowywania półproduktów, potraw i napojów, zapewniające zachowanie jakości i wartości odżywczej,
- określać wartość odżywczą i energetyczną potraw i napojów,
- planować i oceniać jadłospisy codzienne i okolicznościowe,
- dobierać napoje do określonego menu,
- dobierać technikę podania określonych potraw i napojów,
- analizować zgodność obsługi z życzeniem zleceniodawcy i charakterem imprezy,
- określać sposób przyjmowania i rejestrowania zamówień oraz sposoby rozliczania gotówkowego i bezgotówkowego,
- stosować zasady i instrumenty marketingu w działalności gastronomicznej,
- stosować przepisy sanitarne, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska, obowiązujące w obiektach zbiorowego żywienia,
- wskazywać zagrożenia mające wpływ na jakość gotowych potraw i napojów,
- stosować zasady higieny pracy,
- stosować zasady organizacji stanowisk pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii i przepisami sanitarno-epidemiologicznymi,

- wskazywać sposoby udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu na stanowiskach związanych z produkcją, dystrybucją żywności oraz obsługą gości,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK HANDLOWIEC

1. Kompetencje zawodowe uczniów, potwierdzone wynikami egzaminu zawodowego:
 - egzamin pisemny zdało 100% uczniów,
 - egzamin praktyczny – 50%,
 - dyplom otrzymało 50% (w województwie wielkopolskim 36,05 %).

Wnioski z analizy wyników egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny

Wszyscy zdający opanowali wiadomości i umiejętności w obszarach: czytanie ze zrozumieniem oraz przetwarzanie danych.

- egzamin praktyczny

Najlepiej poradzili sobie uczniowie z dokumentami reklamacyjnymi. Obszar działań związanych z promocją towaru potraktowali zbyt ogólnikowo. Wszyscy prawidłowo sformułowali tytuł pracy i otrzymali maksymalną liczbę punktów za logiczny układ pracy.

2. Kwalifikacje i kompetencje wymaganych przez pracodawców od absolwentów:
- rozróżniać pojęcia i terminy z zakresu mikroekonomii i makroekonomii, wybranych przepisów prawa dotyczących działalności gospodarczej, obrotu towarowego i towaroznawstwa,
 - rozróżniać elementy, narzędzia i zasady marketingu,
 - rozpoznawać formy sprzedaży i zapłaty w działalności handlowej hurtowej i detalicznej,
 - rozróżniać dokumenty związane z obrotem towarowym,
 - klasyfikować towary zgodnie z obowiązującymi zasadami,
 - charakteryzować towary na podstawie opisu ich cech użytkowych,
 - kalkulować cenę hurtową i detaliczną,
 - ewidencjonować operacje gospodarcze w przedsiębiorstwie handlowym,
 - rozliczać wyniki inwentaryzacji,
 - obliczać wynik finansowy przedsiębiorstwa handlowego,
 - interpretować wyniki badań marketingowych,
 - interpretować wskaźniki analizy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa handlowego,
 - obliczać wartości procentowe, dyskontowe, odsetkowe i walutowe,
 - analizować sporządzone dokumenty, wymagane w obrocie towarowym,
 - dobierać formy sprzedaży hurtowej i detalicznej w zależności od asortymentu towaru i rozmiarów przedsiębiorstwa,
 - interpretować informacje dotyczące towarów i obrotu towarowego, przedstawione w formie opisowej, tabelarycznej i graficznej,
 - wskazywać przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska,
 - stosować zasady archiwizacji dokumentacji przedsiębiorstwa handlowego i ochrony baz danych,
 - wskazywać zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska podczas wykonywania prac przez technika handlowca,
 - rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
 - rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
 - identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,

- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK MECHANIK

1. Kompetencje zawodowe uczniów, potwierdzone wynikami egzaminu zawodowego:
 - egzamin pisemny zdało 60% uczniów,
 - egzamin praktyczny – 8,33%,
 - dyplom otrzymało 8,33 % (w województwie wielkopolskim 44,05%).

Wnioski z analizy wyników egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny
Dla uczniów ZSZ łatwiejsze okazały się tematy związane z bezpiecznym wykonywaniem zadań zawodowych, trudniejsze natomiast z obszarów czytania ze zrozumieniem oraz przetwarzania danych.
 - egzamin praktyczny
Najwięcej trudności mieli uczniowie z obliczeniem i doбором wymiarów pasów klinowych oraz przedstawieniem opisu wytwarzania koła pasowego i montażu zespołu napędowego.
2. Kwalifikacje i kompetencje wymaganych przez pracodawców od absolwentów:
 - rozróżniać informacje zawarte w dokumentacjach technicznych elementów i zespołów elementów oraz obiektów mechanicznych,
 - rozpoznawać typowe połączenia spoczynkowe i ruchowe, ich konstrukcje, działanie oraz zastosowanie,
 - klasyfikować i charakteryzować materiały stosowane w budowie maszyn,
 - rozpoznawać procesy technologiczne wytwarzania elementów, zespołów elementów i obiektów mechanicznych,
 - rozróżniać rodzaje obróbki mechanicznej oraz maszyny i urządzenia stosowane w procesach obróbki mechanicznej materiałów,
 - rozpoznawać budowę, zasady działania oraz zastosowanie obiektów mechanicznych,
 - określać przyczyny i rodzaje korozji elementów konstrukcyjnych,

- rozróżniać elementy układów hydraulicznych i pneumatycznych,
- interpretować procesy energetyczne zachodzące w maszynach cieplnych,
- rozpoznawać środki transportu, zasady ich działania oraz zastosowanie,
- stosować prawa i metody statyki do analizowania płaskich i przestrzennych układów sił,
- wykonywać proste obliczenia wytrzymałościowe,
- przeprowadzać analizę ruchu postępowego, obrotowego i złożonego ciał sztywnych na podstawie praw i zasad kinematyki i dynamiki i interpretować jej wyniki,
- przeprowadzać analizę teoretycznych i rzeczywistych obiegów gazowych w maszynach cieplnych na podstawie zasad i praw termodynamiki i interpretować jej wyniki,
- analizować pracę maszyn hydraulicznych na podstawie zasad i praw hydro-mechaniki i interpretować jej wyniki,
- dobierać narzędzia, oprzyrządowanie i maszyny do obróbki mechanicznej,
- wskazywać sposoby zabezpieczeń antykorozyjnych elementów konstrukcyjnych,
- sporządzać harmonogramy prac związanych z obróbką mechaniczną materiałów, szacować pracochłonność oraz koszty zużycia materiałów,
- wskazywać zagrożenia dla zdrowia i życia, występujące podczas wykonywania prac związanych z eksploatacją maszyn i urządzeń mechanicznych,
- stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska, obowiązujące w pracach związanych z obsługą maszyn i urządzeń mechanicznych,
- dobierać środki ochrony indywidualnej i zbiorowej do zakresu wykonywanych prac,
- wskazywać sposoby udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym podczas wykonywania prac związanych z obróbką mechaniczną materiałów,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,

- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK EKONOMISTA

1. Kompetencje zawodowe uczniów, potwierdzone wynikami egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny zdało 100% uczniów,
- egzamin praktyczny – 59,3%,
- dyplom otrzymało 59,3% (w województwie wielkopolskim 67,85 %).

Wnioski z analizy wyników egzaminu zawodowego:

- egzamin pisemny

W Zespole Szkół Zawodowych w Środzie Wlkp. zdający egzamin uzyskali przeciętny wynik 37,43 pkt., rozwiązując średnio 75% zadań testowych części I egzaminu. Wśród zdających dominował wynik 44 punktów. Próg zaliczający na poziomie 50%, wynoszący 25 punktów dla części I, przekroczyli wszyscy, tj. 100% zdających.

Na podstawie powyższego zestawienia można przyjąć wniosek, że przeciętny zdający opanował wiadomości i umiejętności w obszarze czytania ze zrozumieniem, przetwarzania danych liczbowych i bezpiecznego wykonywania zadań zawodowych. Absolwent zdający egzamin uzyskał przeciętny wynik 16,56 punktów, rozwiązując średnio 83% zadań testowych w II części etapu pisemnego egzaminu. Wśród zdających dominował wynik 17 pkt. Próg zaliczający, ustalony na poziomie 30% (i wynoszący 6 pkt.), zaliczyli wszyscy absolwenci.

- egzamin praktyczny

W Zespole Szkół Zawodowych w Środzie Wlkp. absolwenci uzyskali średnio 69 punktów, opanowując umiejętności praktyczne na poziomie 69%.

Wynik 75 punktów, stanowiący próg zaliczenia na poziomie co najmniej 75% ze 100 punktów możliwych do uzyskania, przekroczyło 16 osób, czyli 59% zdających.

Wiadomości i umiejętności w etapie praktycznym sprawdzono 8 elementami pracy egzaminacyjnej, które stanowiły zawartość projektu realizacji prac.

2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:

- rozróżniać pojęcia i terminy z zakresu mikroekonomii i makroekonomii, prawa działalności gospodarczej, finansów i rachunkowości,
- rozróżniać formy organizacyjno-prawne jednostek gospodarczych,
- rozróżniać techniki zarządzania przedsiębiorstwem,

- klasyfikować składniki majątku (aktywa) jednostki gospodarczej i źródła ich pochodzenia (pasywa),
- identyfikować wskaźniki dotyczące zatrudnienia, gospodarki materiałowej oraz sprzedaży w jednostce gospodarczej,
- rozróżniać metody amortyzacji środków trwałych,
- stosować zasady rachunkowości,
- identyfikować zadania instytucji finansowych, organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego,
- interpretować wskaźniki analizy ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa,
- dobierać metodę kalkulacji kosztu jednostkowego wyrobu do rodzaju przedsiębiorstwa,
- rozliczać wyniki inwentaryzacji,
- obliczać wartości procentowe, dyskontowe, odsetkowe i walutowe,
- analizować dokumenty związane z zatrudnieniem, gospodarką materiałową oraz organizacją produkcji i sprzedaży w jednostce gospodarczej,
- interpretować informacje dotyczące zdarzeń i procesów gospodarczych, przedstawione w formie opisowej, tabelarycznej i graficznej,
- wskazywać przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska, obowiązujące na stanowiskach pracy technika ekonomisty,
- stosować zasady archiwizacji dokumentacji przedsiębiorstwa oraz ochrony baz danych,
- wskazywać zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska podczas prac biurowych,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK INFORMATYK

1. Brak informacji o egzaminie.
2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:
 - rozpoznawać podzespoły urządzeń techniki komputerowej na podstawie symboli graficznych, oznaczeń, parametrów i wyglądu,
 - rozpoznawać symbole graficzne algorytmów przedstawionych w postaci schematów blokowych,
 - rozpoznawać rozkazy i instrukcje stosowane w językach programowania strukturalnego i obiektowego,
 - określać funkcje podzespołów urządzeń techniki komputerowej na podstawie schematów blokowych,
 - stosować pojęcia, określenia i nazwy charakteryzujące informatyczne systemy komputerowe,
 - rozróżniać sformułowania specjalistyczne zawarte w dokumentacji technicznej informatycznych systemów komputerowych,
 - interpretować parametry katalogowe urządzeń techniki komputerowej,
 - analizować algorytmy przedstawione w postaci schematów blokowych, listy kroków lub drzew decyzyjnych,
 - analizować programy (strukturę danych oraz algorytmy),
 - stosować narzędzia informatyczne do zbierania, porządkowania, przetwarzania i prezentowania danych,
 - stosować zasady programowania strukturalnego i obiektowego,
 - zamieniać dane w systemach informatycznych z postaci dziesiętnej na dwójkową oraz szesnastkową i odwrotnie,
 - analizować pracę systemów informatycznych na podstawie danych uzyskanych w wyniku przeprowadzonych testów,
 - dobierać urządzenia techniki komputerowej do określonych warunków technicznych,
 - stosować zasady instalowania i eksploatacji systemów operacyjnych,
 - stosować zasady administrowania siecią lokalną,
 - stosować zasady podłączania sieci lokalnej do Internetu,
 - stosować zasady ochrony antywirusowej systemów komputerowych,
 - dobierać środki ochrony indywidualnej podczas prac związanych z uruchamianiem i eksploatacją urządzeń komputerowych,
 - stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska, obowiązujące podczas uruchamiania i eksploatacji systemów komputerowych,

- wskazywać skutki działań związanych z nieprawidłowym wykonywaniem prac oraz niestosowaniem norm i obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymagań technologicznych,
- rozróżniać środki ochrony podczas prac z wykorzystaniem narzędzi i urządzeń zasilanych energią elektryczną,
- określać czynności związane z udzielaniem pierwszej pomocy w wypadkach porażenia prądem elektrycznym,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK HOTELARSTWA

1. Brak informacji o egzaminie.
2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:
 - rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy stosowane w hotelarstwie, gastronomii i turystyce,
 - rozróżniać obiekty hotelarskie,
 - identyfikować polskie i światowe organizacje hotelarskie,
 - rozróżniać wymagania kategoryzacyjne dla różnych obiektów świadczących usługi hotelarskie,
 - charakteryzować usługi świadczone w zakładach hotelarskich różnych typów,
 - rozróżniać instrumenty marketingu,
 - rozróżniać mechanizmy rządzące ludzkimi zachowaniami,
 - analizować czynniki wpływające na popyt i podaż usług hotelarskich,
 - dobierać techniki obsługi gościa obiektu hotelarskiego do typu i rodzaju hotelu,

- sporządzać dokumenty związane z przygotowaniem, realizacją, sprzedażą i rozliczeniem usług hotelarskich oraz kompleksową obsługą klienta,
- dobierać wyposażenie techniczne operacyjnych stanowisk pracy do obiektów hotelarskich, zgodnie z wymogami kategoryzacyjnymi,
- dobierać karty menu do zwyczajów i potrzeb gościa zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia,
- dobierać działania marketingowe, a w szczególności metody aktywizacji sprzedaży,
- analizować mierniki stosowane w działalności hotelarskiej, interpretować wyniki i formułować wnioski,
- stosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, sanitarne, ochrony przeciwpożarowej i antyterrorystycznej w działalności obiektu hotelarskiego, obowiązujące na stanowiskach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa gości,
- stosować przepisy prawa dotyczące obsługi gościa w obiekcie hotelarskim,
- rozpoznawać zagrożenia pożarowe, sanitarne i terrorystyczne oraz wskazywać środki zapobiegawcze,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

TECHNIK ELEKTRYK

1. Brak informacji o egzaminie.
2. Kwalifikacje i kompetencje wymagane przez pracodawców od absolwentów:
 - rozpoznawać elementy elektryczne i elektroniczne na podstawie symboli graficznych, oznaczeń, charakterystyk, opisów, rysunków,

- rozróżniać urządzenia elektryczne i energoelektroniczne oraz maszyny elektryczne na podstawie symboli, oznaczeń, opisów, rysunków i schematów elektrycznych,
- określać rolę poszczególnych elementów i podzespołów stosowanych w instalacjach, urządzeniach i sieciach elektrycznych,
- analizować działanie układów elektrycznych na podstawie schematów ideowych lub montażowych,
- stosować prawa elektrotechniki do obliczania obwodów elektrycznych oraz układów elektronicznych,
- oceniać wpływ parametrów poszczególnych elementów i podzespołów elektrycznych na pracę układów i urządzeń elektrycznych,
- interpretować charakterystyki ruchowe maszyn i urządzeń elektrycznych oraz wyniki pomiarów instalacji, układów i urządzeń elektrycznych,
- dobierać metody i przyrządy pomiarowe do pomiarów w instalacjach, urządzeniach i sieciach elektrycznych oraz szacować błędy pomiarowe,
- określać uszkodzenia w układzie lub urządzeniu elektrycznym,
- dobierać elementy składowe, podzespoły oraz zabezpieczenia do instalacji, urządzeń i sieci elektrycznych w zależności od zadanych warunków pracy,
- przewidywać wpływ zakłóceń i stanów nieustalonych na pracę układów, urządzeń, instalacji i sieci elektrycznych,
- określać warunki eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych,
- analizować sporządzone kalkulacje finansowe planowanych prac,
- przewidywać zagrożenia występujące w trakcie montażu i eksploatacji instalacji, urządzeń i sieci elektrycznych oraz skutki nieprawidłowych działań,
- określać sposób udzielania pomocy poszkodowanym w wypadku,
- dobierać środki ochrony indywidualnej do prac przy montażu i eksploatacji instalacji, urządzeń i sieci elektrycznych,
- rozróżniać środki ochrony przeciwporażeniowej, przepięciowej, przeciwpożarowej i ochrony środowiska, stosowane w pracach montażowych lub eksploatacyjnych,
- oceniać skuteczność środków ochrony przeciwporażeniowej i przepięciowej, stosowanych w układach elektrycznych,
- rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z obszaru funkcjonowania gospodarki oraz prawa pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej,
- rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,

- identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta,
- analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej,
- rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.

3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Kompetencje kluczowe uczniów są niezbędne do prawidłowego zrozumienia i zapamiętania kompetencji zawodowych. Stanowią bazę w zdobyciu kwalifikacji zawodowych.

Niektóre z kompetencji kluczowych są podstawą do prawidłowego funkcjonowania w każdej działalności zawodowej (np. technologia informacyjna, przedsiębiorczość).

Kompetencje kluczowe mające największy wpływ na naukę zawodu zależą od jego profilu :

- w klasach o profilu technicznym (budowlane, mechaniczne, elektryczne) kompetencje z przedmiotów ścisłych (matematyka, fizyka, chemia) są niezbędnym narzędziem do pracy na przedmiotach zawodowych,
- uczniowie klas ekonomicznych muszą mieć ugruntowane kompetencje z matematyki,
- uczniowie technikum hotelarskiego lepiej niż inni muszą znać języki obce.

Powyższe kompetencje kluczowe nie są jedynymi, które muszą znać uczniowie. Każdy przedmiot ogólnokształcący realizowany w szkole ma wpływ na ogólny rozwój ucznia i absolwenta.

W ZSZ istnieje korelacja międzyprzedmiotowa. Polega ona ściślejszej współpracy między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących i nauczycielami przedmiotów zawodowych.

Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących mają podane niezbędne kompetencje kluczowe do nauczania swoich przedmiotów w zależności od profilu klasy, w której uczą. Wiedzą, na które kompetencje muszą zwrócić szczególną uwagę, tj. omówić szczegółowo daną partię materiału, wyegzekwować wiedzę i uświadomić uczniom, że jest to niezbędne do ich kształcenia zawodowego. Korelacja międzyprzedmiotowa polega również na odpowiednim realizowaniu materiału w czasie,

żeby niektóre partie materiału realizowane na przedmiotach zawodowych nie wyprzedzały uzyskiwania kompetencji kluczowych.

Powyższe działania pozwalają na jak najlepsze efekty kształcenia w zakresie kompetencji zawodowych, a w efekcie na jak najlepsze wyniki egzaminów zawodowych oraz funkcjonowanie absolwentów szkoły w późniejszej pracy zawodowej.

III. RYNEK PRACY

1. Regionalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki

Powiat średzki to obszar zrównoważonego rozwoju, centrum gospodarcze i rekreacyjne o dobrej infrastrukturze, sprzyjającej rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, z dobrze rozwiniętą siecią obsługi bankowej. Potencjał gospodarczy powiatu to ponad 4300 przedsiębiorstw należących do osób fizycznych, a także spółki z udziałem kapitału zagranicznego i spółki prawa handlowego.

Inwestorzy w powiecie średzkim mogą liczyć na:

- możliwość korzystnego nabywania gruntów,
- ulgi podatkowe,
- rozwiniętą telekomunikację,
- dogodne położenie telekomunikacyjne,
- współpracę i pomoc władz lokalnych.

Gminy powiatu średzkiego oferują wolne tereny pod działalność gospodarczą: przemysł spożywczy, przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł budowlany, chemiczny, meblowy, odzieżowy, budownictwo mieszkaniowe jedno- i wielorodzinne, usługi, handel.

Powiat średzki ma charakter rolniczo-przemysłowy. Rolnictwo jest jedną z głównych gałęzi gospodarki w powiecie. Użytki rolne obejmują ponad 74% ogólnej powierzchni, w tym grunty orne 416,76 km².

Obok rolnictwa rozwinięta jest działalność gospodarcza w zakresie handlu i napraw oraz przetwórstwo przemysłowe. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2008 r. w rejestrze podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) zarejestrowanych było 5285 podmiotów, w tym 79,8% ogółu zarejestrowanych podmiotów prowadzona jest przez osoby fizyczne.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wielkopolskiej wg stanu na dzień 28.02.2010 r. liczba bezrobotnych wynosiła ogółem 3423 osoby, w tym w gminie

Środa Wlkp. 1886 osób. Liczba bezrobotnych kobiet to ogółem 1784 osoby, w gminie Środa 1003. W analogicznym okresie, czyli w lutym 2009 roku, bezrobotnych było 2562 osoby. Stopa bezrobocia w styczniu 2010 roku wynosiła w powiecie średzkim 14,1%, podczas gdy w styczniu 2009 roku było to 10,5%, czyli występuje tendencja wzrastająca.

Ogółem bezrobocie w grudniu 2008 r. wynosiło w powiecie średzkim 2077 osób, a w grudniu 2009 wzrosło o 50,7% – do liczby 3130 bezrobotnych. Bezrobotnych kobiet w grudniu 2008 r. było 1333, a w grudniu 2009 – 1706. Był to wzrost o 28%.

W gminie Środa Wlkp. w grudniu 2008 r. było 1219 bezrobotnych, a w grudniu 2009 r. już 1752 niepracujących, czyli wzrost o 43,7%. Odpowiednio wśród kobiet z liczby 766 w 2008 r. wzrosło do 960 kobiet bez pracy w 2009 r., co dało wzrost o 25,3%.

Miasto i gmina Środa Wlkp. to jeden z większych ośrodków przemysłowych i rolniczych w Wielkopolsce. 31 grudnia 2008 r. w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miejski w Środzie Wlkp. (dane nie obejmują podmiotów wpisanych do KRS) były wpisane 2102 podmioty gospodarcze (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej). Struktura prowadzonej działalności gospodarczej przedstawia się następująco:

- placówki handlowe – 608,
- placówki gastronomiczne i hotelowe – 57 (w tym hotele, motele, parkingi, restauracje, bary, gastronomia obwoźna, catering, ogródki letnie),
- produkcja wyrobów przemysłowych – 106,
- produkcja wyrobów spożywczych – 33,
- usługi transportowe – 121,
- usługi budowlane i inne związane z naprawami – 461,
- zakłady produkcyjno-usługowe – 175,
- pozostałe usługi – 541.

Około 40% absolwentów podejmuje naukę na studiach dziennych: ekonomicznych, technicznych, pedagogicznych. Będąc jeszcze uczniami szkoły, biorą udział w olimpiadach przedmiotowych, np. Turnieju Młodych Mistrzów Techniki, konkursie organizowanym przez Stowarzyszenie Inżynierów Techników i Mechaników Polskich, a także w Turnieju Wiedzy Handlowo-Menedżerskiej oraz Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. Laureaci poszczególnych konkursów mają zagwarantowany wstęp na studia wyższe kierunkowe.

Około 60% absolwentów szkoły rejestruje się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wlkp., jednakże znaczna część z nich kontynuuje dalszą naukę w szkołach i uczelniach zaocznych oraz wieczorowych. Wśród zarejestrowanych osób znaczna część (85%) zostaje skierowana na staże absolwenckie.

Mając na uwadze fakt, iż bezrobocie od blisko piętnastu lat stanowi jeden z najbardziej dotkliwych problemów zarówno politycznych, gospodarczych, jak i społecznych, a w ostatnim okresie jest to niepokojące zjawisko również wśród absolwentów szkół, oraz na podstawie posiadanych doświadczeń, jak i Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa wielkopolskiego – zasadne byłoby dostosowanie poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Dotychczasowa analiza popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym wskazuje, iż duży odsetek obok osób bez kwalifikacji wśród zarejestrowanych stanowią również bezrobotni sklasyfikowani w grupie sprzedawcy. Znaczną grupę stanowią osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy technicy, w szczególności ekonomiści, jak i mechanicy pojazdów samochodowych. Z drugiej strony struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że zdecydowanie największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających kwalifikacje: sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej, ślusarz-spawacz, przedstawiciel handlowy. Stanowisko sprzedawcy, niezależnie od branży, produktu czy poziomu wykształcenia, od wielu lat należy do najbardziej fluktuujących we wszystkich publikowanych opracowaniach, dotyczących rynku pracy. Pracodawcy ciągle poszukują sprzedawców, a jednocześnie stanowią oni jedną z największych grup bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach. Prawdopodobnie oczekiwania pracodawców co do umiejętności sprzedawców przerastają możliwości potencjalnych kandydatów. Istotną barierą np. przy zatrudnianiu ślusarzy jest brak uprawnień spawania. Brak też wykształconych kelnerów (wymagane średnie wykształcenie) w stosunku do zapotrzebowania na rynku pracy. Tu Zespół Szkół Zawodowych w Środzie Wlkp. w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy w roku szkolnym 2004/2005 uruchomił nowy profil kształcenia – technik organizacji usług gastronomicznych.

Największe szanse na zatrudnienie mają osoby, które spełniają jednocześnie kilka warunków, np. znają dobrze język, posiadają prawo jazdy, sprawnie obsługują komputer. Wszystko to sprawia, iż zwiększa się potencjalna mobilność kandydata do pracy – wpływa na jego elastyczność, większą dyspozycyjność i wszechstronność. Ważną i cenną inicjatywą z punktu widzenia rynku pracy byłoby podniesienie świadomości na poziomie kształcenia gimnazjalnego w zakresie doradztwa zawodowe-

go. Podaż miejsc pracy na rynku jest ograniczona, a popyt na nią wysoki, trudno uznać konkluzje wypływające z oceny zawodów deficytowych i nadwyżkowych za długofalowe i dające podstawę do podjęcia radykalnych zmian w dotychczasowych kierunkach kształcenia, przekwalifikowania czy zdobywania nowych umiejętności.

Aktualne informacje dotyczące bezrobocia w powiecie średzkim
(18.03.2010)

Wyszczególnienie	Dane statystyczne
Stopa bezrobocia (1)	13,5%
Liczba bezrobotnych ogółem (2), w tym:	3130
- bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy	479
- bezrobotni z wykształceniem wyższym	149
- bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	1153
- długotrwale bezrobotni	1175
- bezrobotni do 25. roku życia	948
- bezrobotni powyżej 50. roku życia	574
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	678
- bezrobotni niepełnosprawni	86

(1) Źródło: Biuletyn informacyjny WUP w Poznaniu. Stan na 30.11.2009 r.

(2) Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wlkp. Stan na 31.12.2009 r.

2. Kompetencje kluczowe a rynek pracy

Kompetencje kluczowe są kompilacją wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Są to te kompetencje, które każdy potrzebuje do samorealizacji i rozwoju osobistego, do bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Kompetencje kluczowe mają charakter ponadzawodowy, są niezbędne do wykonywania każdego zawodu. Pojęcie kompetencji kluczowych odnosi się do umiejętności, które nie ograniczają się do jednostkowych funkcji pracy, ale wykraczają poza konkretny zawód i roszczą sobie prawo do posiadania cech długotrwałej ważności i progresywnego znaczenia w procesie pracy. Kompetencje kluczowe uznaje się za umiejętności wyższe niż umiejętności związane z wykonywaniem konkretnych zadań w danym zawodzie. Kompetencje kluczowe to kwalifikacje niezbędne do rozwiązywania nowych sytuacji występujących w procesie pracy. Największą uwagę w kompetencjach kluczowych w kontekście wykonywania zawodu zwraca się na zdolność pokonywania trudności w związku z pojawieniem się nowych zadań

pracowniczych oraz na umiejętność dostosowania się do potrzeb trudnego i dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Kompetencje kluczowe mają za zadanie uwzględniać dostosowanie i transformację kwalifikacji pracownika stosownie do zmienności wymagań stanowiska pracy, powodowaną przemianami technicznymi i organizacyjnymi. Powinny wspierać pracownika w obszarze rozwoju osobistego i zawodowego, gdy zmienia się organizacja pracy i stawiane są nowe wyzwania. Umiejętności te wychodzą naprzeciw potrzebom dostosowania się ludzi do nowych zmian na rynku pracy, które są konsekwencją gwałtownych zmian w technice, szczególnie poprzez wdrażanie i wykorzystywanie elektroniki w urządzeniach, przy automatyzacji oraz komputeryzacji przemysłu i usług.

Kompetencje kluczowe podnoszą zdolność do zatrudnienia i przydatność zawodową, umożliwiają aktywne uczestniczenie w życiu zawodowym na wszystkich rynkach pracy: lokalnym, europejskim i światowym.

3 . Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy

Na lokalnym rynku pracy istnieje wiele zakładów hotelarskich, gastronomicznych, punktów małej gastronomii, gdzie nasi absolwenci uzyskują zatrudnienie. Kształcenie młodzieży w profilu gastronomicznym jest ważnym przedsięwzięciem, które może zaowocować wyłonieniem nowej grupy fachowców. Kształcenie to uatrakcyjnia ofertę szkoły, ale także pozwala osiągnąć zamierzony cel, jakim jest połączenie wykształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Pracodawcy zatrudniają osoby, które posługują się językiem obcym, posiadają prawo jazdy, znają biegle branżowe programy komputerowe, np. „Rachmistrz”, zwiększa się więc potencjalna mobilność kandydata do pracy, jest dyspozycyjny i wszechstronny. Umiejętności te uzyskują nasi absolwenci, którym programy nauczania dostarczają specjalistycznej i fachowej wiedzy. Uczą się też oni języka obcego w zakresie przydatności do zdobywanego zawodu.

Uczeń, decydując się na naukę w szkole średniej, wybierając zawód kelnera, barmana czy pracownika hotelu, kieruje się własnymi predyspozycjami, a w trakcie nauki i praktyk zawodowych dokonuje się naturalna selekcja przydatności do zawodu. Decydując się na naukę w szkole zawodowej, uczniowie w pierwszej kolejności kierują się uzyskaniem miejsca praktyki, a dopiero później własnymi możliwościami do wykonywania zawodu.

Powiat cechuje się jednoczesnym rozwojem różnych działów gospodarki przemysłu i rolnictwa. Usytuowanie Środy w odległości 33 km od Poznania, największego centrum targowego w kraju, w dużym stopniu przyczynia się do rozwoju branży

gastronomiczno-hotelarskiej, z usług której korzystają licznie uczestniczący i odwiedzający Międzynarodowe Targi Poznańskie goście. Wiodącymi są: hotel-restauracja Szablewski, hotel-restauracja Almarco, restauracja-motel Podróżnik, motel Cezar, Restauracja Turystyczna, Restauracja Wiedeńska, hotel-restauracja Dworek, restauracja Pod Orłem, restauracja Cafe Tosca, restauracja Wielkopolanka, Restauracja Ratuszowa, Restauracja Cechowa, TOS – motel, bar Texas, restauracja Pizzeria pod Balkonem, restauracja Kasyno.

Niezwykle atrakcyjna turystycznie i krajobrazowo najbliższa okolica naszego miasta – Zaniemyśl, Miłosław, Nowe Miasto i Kórnik – w najwyższym stopniu sprzyja rozwojowi zawodów stanowiących profesjonalną kadrę dla ośrodków gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych oraz agroturystycznych.

Wiodące ośrodki wypoczynkowe to: ośrodek wczasowo-rekreacyjny „NIEZAMYŚL” w Zaniemyślu, ośrodek wczasowy „PEKABEX” S.A. (Jeziory Małe-Zaniemyśl), ośrodek wypoczynkowy „POLHAUS” (Wyspa Edwarda, Zaniemyśl), ośrodek wczasowy „SANTA” (Zaniemyśl), pensjonat „POD ORZECHAMI” (Zaniemyśl), hotel -restauracja „Rosana” (Nowe Miasto), hotel „Boss” (Miłosław), restauracja „Bukacik” (Łęknio), restauracja-hotel „Nestor” Kórnik, restauracja-hotel „Daglezja” (Kórnik).

W przemyśle branże, w których znajdują możliwość zatrudnienia absolwenci naszej szkoły, to: metalowa, motoryzacyjne, stolarska, budowlana, odzieżowa i chemiczna. Środa Wlkp. jest znanym w skali kraju ośrodkiem przemysłu rolno-spożywczego. Działalność w tym zakresie prowadzą: cukrownia „Środa” i Średzka Spółdzielnia Mleczarska „Jana”. W ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój usług budowlanych. Funkcjonują tutaj zarówno zakłady ogólnobudowlane, jak i zakłady produkujące materiały budowlane oraz hurtownie materiałów budowlanych. Są to: zakłady DECORA (produkcja materiałów wykończeniowych dla budownictwa), BAUCHEMIE (producent wyrobów chemii budowlanej), AQUAFORM (produkcja brodzików, wanien i kabin natryskowych) oraz inne. Wiodącą rolę w branży budowlanej na terenie Środy Wlkp. odgrywa Zakład Ceramiki Sanitarnej HYBNER. Jest to prężnie rozwijające się przedsiębiorstwo, posiadające nowoczesny park maszynowy. Po przeprowadzonej analizie wśród losowo wybranych podmiotów gospodarczych 90% pracodawców nie potrafi zadeklarować stworzenia nowego stanowiska pracy w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Jest to uwarunkowane ciągle zmieniającym się rynkiem zbytu.

W opracowaniu rozdziału „Rynek pracy” wykorzystano następujące źródła:

- 1 Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu średzkiego na lata 2009–2020, <http://www.srodawlkp-powiat.pl/bip.php?pid=&id=20>

- 2 Roczny raport z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie średzkim za rok 2008–2009, <http://www.sroda.pup.gov.pl/index.php?display=statystyka>
- 3 Dane statystyczne dotyczące poziomu i struktury bezrobocia w powiecie średzkim (04.03.2010), <http://www.sroda.pup.gov.pl/index.php?display=statystyk>
- 4 Program modernizacji oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Zawodowych im. H. Cegielskiego w Środzie Wlkp. w roku szkolnym 2007/2008.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

1. Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla szkół ponadgimnazjalnych dla gminy Środa Wielkopolska, biorące pod uwagę urodzonych w latach 1996–2008

Szkoły podstawowe

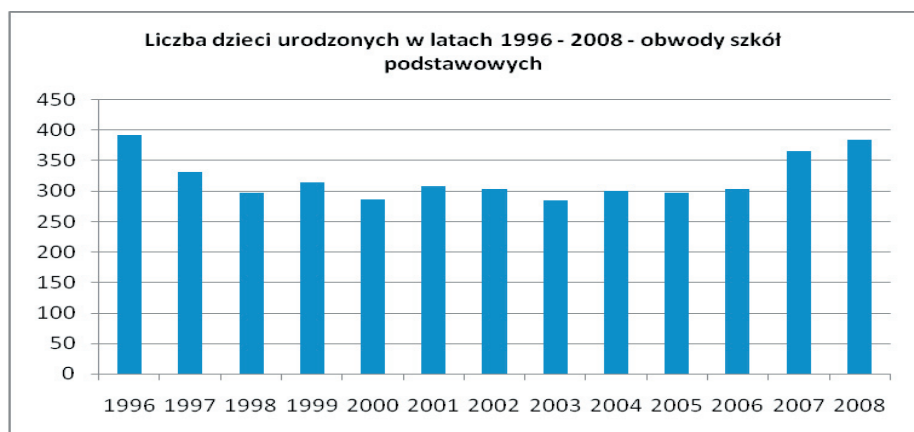
Analiza urodzeń wg aktualnych obwodów szkolnych.

Dane potrzebne do analizy zostały udostępnione przez Urząd Stanu Cywilnego. Brano pod uwagę dzieci urodzone w latach 1996–2008 w aktualnych obwodach poszczególnych szkół. Dane odnośnie urodzeń zostały przedstawione w tabelach.

Dzieci urodzone w roku 1996 ukończyły szkołę podstawową w roku 2008, urodzone w roku 1997 aktualnie uczą się w klasie szóstej, a urodzone w roku 2002 uczą się w klasie pierwszej.

Liczba urodzeń w latach 1996–2008 wg aktualnych obwodów szkół podstawowych

Rok urodzenia	Obwód SP 2	Obwód SP 3	Obwód Słupia	Obwód SP Jarosławiec	Obwód Pławce	Obwód Starkówiec + Brodowo	Razem
1996	161	132	42	11	14	32	392
1997	145	110	18	12	16	31	332
1998	124	105	25	9	16	18	297
1999	136	107	21	16	10	24	314
2000	108	106	21	15	13	23	286
2001	118	113	19	12	8	38	308
2002	117	120	19	7	11	30	304
2003	108	101	24	12	10	30	285
2004	108	115	26	15	12	24	300
2005	111	124	22	11	9	21	298
2006	97	119	37	13	13	25	304
2007	134	156	25	19	13	19	366
2008	162	124	35	20	14	30	385

Analizując powyższą tabelę i wykres możemy wyciągnąć następujące wnioski:

- w roku szkolnym 2009/2010 nastąpi spadek liczby oddziałów w związku z opuszczeniem szkoły podstawowej przez liczny rocznik 1996,
- w latach 1997–2006 liczba urodzeń utrzymuje się na równym poziomie we wszystkich obwodach (wyjątek rocznik 2006 obwód Słupia Wielka),
- wzrost w obwodach średzkich następuje od rocznika 2007, co spowoduje wzrost liczby oddziałów,

- w pozostałych obwodach w dalszym ciągu liczba urodzeń pozostaje na stałym poziomie, nie powodując wzrostu liczby oddziałów.

Wyraźny wzrost w obwodach śródzkich następuje od rocznika 2007, ale dzieci z tego rocznika przyjęte będą do klasy pierwszej (jako sześciolatki) w roku 2013.

– Gimnazja

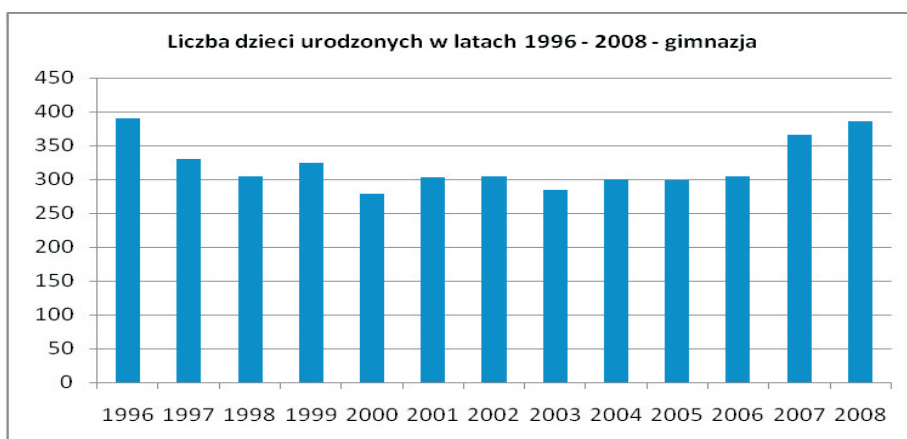
Sytuacja w gimnazjach przedstawia się podobnie jak w szkołach podstawowych – aktualna liczba uczniów w klasach pierwszych jest zdecydowanie wyższa, w następnych latach nastąpi spadek liczby uczniów, ale w kolejnych latach będzie utrzymywać się na podobnym poziomie. Kolejny wzrost nastąpi w roczniku 2007, ale te dzieci rozpoczną naukę w gimnazjum dopiero w roku 2019.

Liczba uczniów i oddziałów w gimnazjach

Placówka	KLASA I		KLASA II		KLASA III		RAZEM	
	uczniowie	oddziały	uczniowie	oddziały	uczniowie	oddziały	uczniów	oddziałów.
G-1	145	7	154	7	147	7	446	21
G-2	104	4	106	4	122	5	332	13
Słupia	22	1	24	1	37	2	83	4
RAZEM	271	12	284	12	306	14	861	38

Urodzenia 1996–2007 wg aktualnych obwodów gimnazjów

Rok urodzenia	Obwód gimn. 3.	Obwód gimn. 2.	Obwód gimn. 1.	Obwód gimn. Słupia Wielka	Razem
1996	77	73	200	40	390
1997	50	68	192	20	330
1998	45	56	179	24	304
1999	63	64	172	26	325
2000	55	57	145	21	278
2001	50	57	176	20	303
2002	51	61	173	19	304
2003	39	60	162	24	285
2004	58	63	152	27	300
2005	62	62	152	22	298
2006	50	64	153	37	304
2007	69	92	180	25	366
2008	69	63	218	35	385

Analiza kompleksowa funkcjonowania szkół

Analiza kompleksowa funkcjonowania szkół została dokonana w trzech obszarach obejmujących:

- organizację i wyposażenie szkoły,
- kształcenie i rozwój ucznia,
- kompetencje i rozwój zawodowy nauczycieli.

W dokonanej analizie wykorzystano także wnioski, które zostały sformułowane podczas zorganizowanego zimą 2008 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej forum oświatowego. Forum to zorganizowano w ramach pilotażowego programu prowadzonego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej pt. „Dobrze uczyć i oceniać w szkole samorządowej”.

Obszar A: Organizacja i wyposażenie szkoły

Mocne strony	Słabe strony
Pomieszczenia i wyposażenie w środki dydaktyczne umożliwiają nauczycielom realizację zadań programowych.	Brak pełnowymiarowej sali przy Szkole Podstawowej nr 3 oraz małej sali przy Szkole Podstawowej w Jarosławcu.
Budynki i pomieszczenia spełniają warunki bezpieczeństwa, higieny pracy i nauki	Zbyt mała liczba miejsc przedszkolnych.
Szkoły dbają o estetykę, ład i czystość swoich pomieszczeń.	Funkcjonowanie Szkoły Podstawowej nr 3 w pięciu miejscach.
Dobre zarządzanie placówkami.	Brak pełnego wykorzystania pomieszczeń dydaktycznych w budynku Gimnazjum nr 1.
	Zewnętrzna estetyka budynków.

Obszar B: Kształcenie i rozwój ucznia

Mocne strony	Słabe strony
Wysoki poziom nauczania.	Brak wystarczających środków finansowych na zajęcia wyrównawcze.
Dobrze zorganizowane zajęcia pozalekcyjne.	Mała liczba kół zainteresowań.
Nauczyciele prowadząc lekcje, stosują różnorodność metod, form i środków nauczania.	Brak systemu promowania uczniów zdolnych.
Nauczyciele diagnozują indywidualne osiągnięcia uczniów i dostosowują wymagania edukacyjne do ich uzdolnień	Słabe przeciwdziałanie zjawiskom negatywnym i patologicznym.

Obszar C: Kompetencje i rozwój zawodowy nauczycieli

Mocne strony	Słabe strony
Nauczyciele posiadają pełne kwalifikacje do pracy w szkole i są zgodnie z nimi zatrudniani	Niedostateczne przygotowanie praktyczne młodych nauczycieli przez szkoły wyższe.
91% nauczycieli z wyższym wykształceniem magisterskim i przygotowaniem pedagogicznym.	Brak pełnego wykorzystania środków dydaktycznych w szkołach.
Stale pogłębianie wiedzy na kursach doszkolających.	

W opracowaniu rozdziału „Prognozy demograficzne” wykorzystano źródła:
Urząd Miejski w Środzie Wlkp. – Wydział Oświaty 2..

2. Współpraca szkoły z zakładami pracy

Zespół Szkół Zawodowych im H. Cegielskiego powstał w 1948 roku w Środzie Wlkp. Przez lata ulegał różnym przekształceniom, dążył do modernizowania bazy dydaktyczno - technicznej, unowocześniania metod nauczania, podejmował nowe inicjatywy, nawiązywał i rozwijał dobrą współpracę z zakładami pracy, a przede wszystkim dbał o dobro i wszechstronny rozwój swoich wychowanków. Absolwenci szkoły cenią się w środowisku zawodowym, nierzadko piastując czołowe funkcje i stanowiska w zakładach pracy i instytucjach. Do Zespołu Szkół Zawodowych trafia młodzież o różnych perspektywach edukacyjnych, sprecyzowanych zainteresowaniach naukowych i wstępnie określonych celach życiowych. Szkoła przez 60 lat swego istnienia nie miała problemu z naborem. Tradycją jest, że kształcą się tu kolejne pokolenia. Młodzież przekonana jest, że otrzyma rzetelne wykształcenie, możliwość zdobycia zawodów poszukiwanych na rynku pracy w regionie, kraju, a także na rynkach pracy krajów Unii Europejskiej. Uczniowie i ich rodzice wiedzą, że Zespół Szkół Zawodowych jest szkołą nowatorską, efektywną, dobrze przygotowującą, a przede wszystkim przyjazną młodzieży. Celem kształcenia i wychowania ZSZ

jest wykształcenie człowieka kreatywnego, mobilnego, otwartego na świat, jego problemy, odpowiedzialnego za swoje działania. Nasza szkoła chce wspierać lokalny rynek edukacyjny i dostarczać nowych, dobrze przygotowanych przyszłych pracowników, na których jest zapotrzebowanie. W tym celu organizowane są wycieczki edukacyjne do zakładów pracy i uczelni wyższych.

Kształcenie zawodowe należy do tych obszarów edukacji, które w sposób bezpośredni są powiązane z rynkiem pracy. Dlatego też wpływ pracodawców na proces kształcenia zawodowego powinien być wkomponowany w jego planowanie, organizowanie, realizację oraz ewaluację. Niezbędne jest ciągłe zdobywanie nowej wiedzy i nowych umiejętności, aby móc efektywnie funkcjonować. W związku z tym szkoła umożliwia absolwentowi zdobycie kwalifikacji podstawowych dla danego zawodu, aby mógł odnaleźć się na rynku pracy. Strategicznym działaniem w zakresie dobrego przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy jest prowadzenie kształcenia zawodowego, a w szczególności kształcenia praktycznego, w powiązaniu z pracodawcami. Szkoła i zakład pracy są uzupełniającymi się nawzajem miejscami zdobywania wiedzy. Aby zabezpieczyć swoim uczniom realizację praktycznej nauki zawodu, szkoła mocno aktywizuje swoje działania, zawierając umowy o współpracy ze znanymi na rynku pracodawcami. Jest to skuteczna forma promowania szkoły w lokalnym środowisku, przyciągająca uczniów oraz nauczycieli. Pracodawcy wykorzystują natomiast doświadczenia zdobyte we współpracy ze szkołą do szkolenia własnych pracowników i ich rozwoju zawodowego. Bez współpracy z pracodawcami szkoła nie miałaby szansy kształcić w zawodzie w rzeczywistych warunkach pracy, a przede wszystkim nie miałaby szansy zapoznać uczniów z najnowszymi i najbardziej kosztownymi technologiami.

Współpraca szkoły i pracodawców, chociaż z roku na rok jest coraz efektywniejsza (o czym świadczą liczne przykłady), nadal napotyka pewne bariery, mimo że jest korzystna dla obu stron. Dla szkoły oznacza możliwości dostosowania treści kształcenia do potrzeb pracodawców, dostępu do nowoczesnych technik i technologii, dla przedsiębiorców to szansa na zapoznanie ze swoimi produktami jako nowościami technologicznymi, a docelowo – na pozyskanie wysoko wykwalifikowanych pracowników.

W roku szkolnym 2008/2009 do egzaminu w Zespole Szkół Zawodowych zostało zgłoszonych 186 uczniów, z czego przystąpiło do niego 158 uczniów, w tym 148 po raz pierwszy (uczniów technikum i zasadniczej szkoły zawodowej). Egzamin zdały 84 osoby, co stanowi 56,76%. Ogółem w województwie egzamin zdało 54,7% uczniów .

3. Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy:

- dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do potrzeb lokalnego rynku pracy, poparte analizą tego rynku, np. technikum organizacji usług gastronomicznych, liceum ogólnokształcące o profilu policyjnym (Program modernizacji oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Zawodowych w Środzie Wlkp. w roku szkolnym 2007/2008).
- ćwiczenia praktyczne mające na celu doskonalenie umiejętności uczniów kształcących się w profesjonalnie wyposażonych pracowniach, co sprawia, że stają się atrakcyjni zawodowo dla pracodawców,
- praktyki zawodowe, w trakcie trwania których uczniowie nawiązują bezpośredni kontakt z potencjalnymi pracodawcami, mają możliwość zapoznania się ze strukturą firmy, jej profilem i zakresem działania,
- działania podejmowane przez Szkolny Ośrodek Kariery i realizacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego,
- udział szkoły w ogólnopolskich: Dniu Przedsiębiorczości, Tygodniu Przedsiębiorczości oraz Tygodniu Kariery,
- realizacja zadań wynikająca z wymagań certyfikatu jakości „Szkoły Przedsiębiorczości”,
- projekty edukacyjne „Poruszanie się absolwentów po rynku pracy”, realizowane w klasach,
- spotkania z pracodawcami i przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wlkp. (w szkole, zakładach pracy i PUP),
- uczestnictwo młodzieży szkolnej w konkursach organizowanych przez PUP, np. I Ty możesz zostać Rockefellerem,
- udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:
 - Połączenie wykształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy – pracownia budowlana otwierająca drzwi na rynek pracy (projekt zakończony),
 - Bądź przedsiębiorczy – osiągniesz sukces – zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych im. H. Cegielskiego w Środzie Wlkp. w ramach Szkolnego Klubu Przedsiębiorczości – projekt aktualnie realizowany we współpracy z Cechem Rzemiosł Różnych w Środzie Wlkp. i Radem Merkury,
- możliwość uzyskania przez młodzież szkolną dodatkowych kwalifikacji, np. prawo jazdy kat. B i T.

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Niewystarczające ukierunkowanie uczniów szkół gimnazjalnych, dotyczące wyboru kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej, wynikające z niedostatecznej bazy doradztwa zawodowego w gimnazjach.
2. Stworzenie systemu monitoringu sytuacji zawodowej absolwentów celem analizy kształcenia i zatrudnienia na lokalnym rynku pracy w konkretnych zawodach.
3. Korelacja systemu szkolnictwa zawodowego z potrzebami rynku pracy w zakresie zawartości programów i konkretnych wymagań dotyczących wiedzy oraz umiejętności pracowniczych.
4. Dofinansowanie i wyposażanie szkolnictwa zawodowego w zaplecze umożliwiające teoretyczne i praktyczne zapoznanie się uczniów z nowoczesnymi technologiami wykorzystywanymi przez lokalne zakłady pracy zgodnie z ich wymaganiami.
5. Zintensyfikowanie aktywizujących metod nauczania w szkołach zawodowych.
6. Zastąpienie podstaw programowych kształcenia w zawodzie standardami kwalifikacji zawodowych, dotyczącymi środowiska pracy.
7. Umożliwienie zdobywania dodatkowych kwalifikacji w formie kursów i szkoleń, potwierdzanych odpowiednimi certyfikatami dającymi uprawnienia do wykonywania określonych prac i zadań.

Analiza SWOT
Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Znajomość wymagań, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie
w pracy z uczniem

SILNE STRONY	SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkoła współpracuje z zakładami pracy i organizacjami społecznymi wspomagającymi absolwentów na rynku pracy. 2. Dogodny dojazd uczniów do szkoły w Środzie Wlkp., miejscu funkcjonowania wielu zakładów pracy. 3. Uczniowie posiadają wiedzę z zakresu poszukiwania pracy. 4. Odbywanie praktyk zawodowych w nowoczesnych zakładach pracy. 5. Przeprowadzanie zajęć praktycznych w lokalach gastronomicznych, hotelach, salonach samochodowych, zakładach elektrycznych, sklepach. 6. Dobry poziom kształcenia zawodowego potwierdzony wynikami egzaminów zawodowych. 7. Organizowanie wycieczek zawodowych na targi z zakresu nauczanych zawodów. 8. Współpraca szkoły z Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Wlkp., szkolenia dla uczniów w zakresie aktywnego poszukiwania pracy. 9. Szkoła posiada ugruntowaną pozycję na lokalnym rynku pracy, świadczącą o dobrej jakości kształcenia zawodowego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lepsza współpraca szkoły z zakładami pracy. 2. Wprowadzanie nowych, dodatkowych kwalifikacji zawodowych poprzez organizację kursów i szkoleń specjalistycznych. 3. Wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy. 4. Organizowanie wycieczek na targi przemysłowe związane z poznaniem nowoczesnych maszyn, urządzeń i technologii. 5. Bliskość Poznania ułatwia znalezienie pracy przez absolwentów szkoły w zawodach: hotelarskim, gastronomicznym, mechanicznym, budowlanym czy informatycznym. 6. Podniesienie efektywności i jakości kształcenia w oparciu o nowoczesne maszyny i urządzenia. 7. Wzrost zainteresowania uczniów kształceniem zawodowym. 8. Właściwe umiejętności ucznia zaprezentowane w czasie praktyki zawodowej mogą ułatwić znalezienie pracy. 9. Nauka języków obcych z uwzględnieniem słownictwa zawodowego.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak ścisłej i systematycznej współpracy szkoły z zakładami pracy. 2. Problemy z wyposażeniem technicznym zakładów pracy, w których uczniowie odbywają praktyki zawodowe. 3. Niezadawalająca promocja szkoły w zakładach pracy. 4. Brak rzetelnych informacji o prognozach rynku pracy. 5. Brak ofert pracy na lokalnym rynku pracy. 6. Słabnąca kondycja zakładów pracy na lokalnym rynku pracy. 7. Słaba umiejętność autoprezentacji w czasie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą. 8. Brak praktyk zagranicznych dla młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała oferta pracy dla absolwentów szkoły. 2. Narastający kryzys na rynku pracy. 3. Zmieniające się i niedostosowane do rynku pracy programy nauczania. 4. Brak dużych przedsiębiorstw mogących zatrudnić większą liczbę absolwentów. 5. Brak dostatecznych środków finansowych na odpowiednie wyposażenie dydaktyczne w nowo wprowadzanych zawodach. 6. Brak wsparcia przedsiębiorców w zatrudnianiu absolwentów szkół zawodowych.

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stała współpraca nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących w ramach pracy zespołów przedmiotowych, dotycząca korelacji programów nauczania przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych. 2. Wykorzystywanie Internetu i technologii informacyjnej do opracowania zagadnień z innych przedmiotów nauczania. 3. Wykorzystywanie pracowni komputerowych do prowadzenia zajęć z innych przedmiotów nauczania. 4. Bardzo dobra atmosfera, sprzyjająca podejmowaniu wspólnych działań dydaktycznych i wychowawczych w szkole. 5. Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących świadomi nauczania w szkole zawodowej. 6. Wszyscy nauczyciele podejmują jednolite działania wychowawcze zawarte w szkolnym programie wychowawczym i profilaktyki. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział szkoły w programach edukacyjnych wymuszających współpracę nauczycieli z różnych przedmiotów. 2. Realizacja programu „Szkoła Kluczowych Kompetencji” wzmocni i uaktywni stałą współpracę w zakresie kształtowania umiejętności zawodowych i ogólnych z poszczególnych przedmiotów nauczania. 3. Nauczyciele podejmujący staż zawodowy związany z awansem zawodowym muszą podjąć m.in. działania z zakresu współpracy dotyczącej nauczania i wychowania.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nie wszyscy nauczyciele zwracają uwagę na poprawność słownictwa w czasie wypowiedzi ustnych oraz staranność i stosowanie zasad ortografii w zeszytach przedmiotowych. 2. Brak współpracy części rodziców z wychowawcami klas w kształtowaniu postaw sprzyjających podjęciu pierwszej pracy, takich jak: uczciwość, rzetelność, obowiązkowość itd. 3. Zbyt mała liczba lekcji koleżeńskich, w szczególności dla młodych nauczycieli, prowadzonych aktywizującymi metodami nauczania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie nowych kierunków kształcenia wymusza zatrudnianie nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych na część etatu, co nie sprzyja podejmowaniu aktywnych działań z zakresu dydaktyki i wychowania. 2. Brak wystarczających środków finansowych na szkolenia dla nauczycieli. 3. Niż demograficzny wchodzący do szkół ponadgimnazjalnych. 4. Brak dostatecznego spojrzenia nauczycieli na wymagania absolwenta szkoły zawodowej.

Analiza SWOT
Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży
do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze przygotowana merytorycznie, doświadczona kadra pedagogiczna. 2. Dobrze wyposażone pracownie do szkolenia zawodowego i informatycznego. 3. Uczniowie mogą uzyskać dodatkowe kwalifikacje zawodowe na kursach. 4. Zainteresowanie części uczniów zdobyciem możliwie gruntownego wykształcenia zawodowego, zgodnego z ich zainteresowaniami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost prestiżu szkół zawodowych, wzrost ofert pracy dla absolwentów techników. 2. Aktualizacja programów nauczania, dostosowanie ich do wymogów rynku pracy. 3. Wzrost świadomości wśród nauczycieli i uczniów o ważności opanowania umiejętności kluczowych dla rozwoju zawodowego absolwenta. 4. Poszerzanie kwalifikacji zawodowych zdobywanych poza programem nauczania danego zawodu. 5. Nawiązanie przez zakłady pracy współpracy ze szkołami prowadzącymi szkolenie zawodowe.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie przy wyborze zawodu nie zawsze kierują się względami merytorycznymi. 2. Trudny do prognozowania, niestabilny rynek pracy. 3. Brak nowoczesnych maszyn, urządzeń niezbędnych w kształceniu zawodowym. 4. Brak w pobliżu zakładów pracy, w których uczniowie mogliby odbywać praktyki zawodowe. 5. Niska frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych. 6. Mało skuteczne doradztwo zawodowe wśród uczniów szkół gimnazjalnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków finansowych na szkolenie zawodowe. 2. Słabe zainteresowanie rodziców postawą i postępami uczniów w nauce. 3. Rosnące bezrobocie, które szczególnie dotyka absolwentów szkół wchodzących na rynek pracy. 4. Brak rozwoju nowych zakładów przemysłowych, opartych na nowoczesnej technologii i parku maszynowym.

Analiza SWOT
Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, dających szansę znalezienia pracy. 2. Dobre przygotowanie merytoryczne i pedagogiczne nauczycieli. 3. Szkoła posiada dobrze wyposażone pracownie przedmiotowe. 4. Nauczyciele chętnie podnoszą kwalifikacje zawodowe, uczestnicząc w różnych formach doskonalenia zawodowego. 5. Duże poczucie bezpieczeństwa uczniów szkoły. 6. Dobra współpraca nauczycieli w ramach pracy zespołów przedmiotowych. 7. Stosowanie innowacyjnych metod nauczania w realizacji programów nauczania. 8. Nacisk na umiejętności kluczowe z zakresu danego przedmiotu podczas realizacji programów nauczania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Różnorodna oferta edukacyjna, dostosowana do zmieniającego się rynku pracy. 2. Wprowadzanie nowych metod nauczania, metod problemowych w miejsce podających. 3. Dobra współpraca szkoły z instytucjami i zakładami pracy wspierającymi jej rozwój. 4. Podniesienie znaczenia kompetencji kluczowych z danego przedmiotu powinno ułatwić znalezienie pracy w wyuczonym zawodzie. 5. Realizacja programu „Kluczowych Kompetencji” szansą na zakup nowych pomocy dydaktycznych. 6. Umiejętność dostosowania programów nauczania przez nauczycieli do potrzeb rynku pracy. 7. Uczestnictwo w programach unijnych pomoże lepiej doposażyć szkołę w pomoce dydaktyczne oraz podniesie kwalifikacje zawodowe nauczycieli.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy nauczania niedostosowane do wymogów rynku pracy. 2. Brak prognoz zmian na rynku pracy. 3. Mało szkoleń dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie nowoczesnych technologii. 4. Zbyt małe środki finansowe przeznaczane na zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu sportowego, książek do biblioteki. 5. Brak rozumienia ze strony uczniów konieczności podnoszenia swoich umiejętności zawodowych i ogólnych. 6. Brak nowoczesnych interaktywnych pomocy dydaktycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbyt mało szkoleń dla nauczycieli przedmiotów zawodowych. 2. Brak funduszy na efektywne szkolenia nauczycieli. 3. Niedostosowanie umiejętności zawodowych uczniów do rynku pracy. 4. Niechęć zakładów pracy do bliższej współpracy ze szkołą. 5. Niska frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych. 6. Mało przewidywalny rynek pracy, rozdrobnienie zakładów pracy, brak jasnych prognoz rozwoju przemysłu.

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Część uczniów wybiera określony zawód, kierując się możliwością znalezienia pracy. 2. Uczniowie mają wiadomości, umiejętności i dodatkowe kwalifikacje zawodowe liczące się na rynku pracy. 3. Szkoła na lokalnym rynku pracy ma renomę dobrze przygotowującej do zawodu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie prestiżu szkolnictwa zawodowego. 2. Lepsi uczniowie będą wybierać szkoły zawodowe. 3. Na rynku pracy pojawią się zachęty ekonomiczne dla pracodawców zatrudniających absolwentów szkół. 4. Rozwój informatyki. 5. Możliwość pracy na własny rachunek. 6. Fundusze unijne wspomagające rozwój szkół i gospodarki.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Część uczniów wybiera określony zawód, nie kierując się zainteresowaniami i możliwością zatrudnienia, nie posiada również predyspozycji do jego wykonywania. 2. Brak rzetelnych prognoz dotyczących zmian na rynku pracy. 3. Lekceważący stosunek uczniów do nauki, wywiązywania się z powierzonych obowiązków, brak solidności, rzetelności, punktualności itp. 4. Mała samodzielność i trudność w podejmowaniu decyzji, przeważa postawa „jakoś to będzie”. 5. Spowolnienie gospodarki, rosnące bezrobocie. 6. Brak stypendiów promujących młodzież szkół zawodowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnący kryzys gospodarczy. 2. Duże rozdrobnienie rynku pracy, brak dużych, nowoczesnych przedsiębiorstw. 3. Brak zbieżności pomiędzy kwalifikacjami zdobywanymi przez młodzież w szkole i potrzebami rynku pracy. 4. Zbyt małe środki finansowe na pomoc absolwentom szkół zawodowych w uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji.

Diagnozę opracował zespół w składzie:

1. Ewa Barczyńska
2. Małgorzata Ćwirko
3. Halina Kempa
4. Marek Kostka
5. Beata Kuropka
6. Justyna Tomczyk-Wojciechowska
7. Monika Pawlicka-Mądry
8. Hanna Ratajska-Sobik